

Установа адукацыі
«Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Начальнік ўстановы адукацыі
«Акадэмія Міністэрства ўнутраных
спраў Рэспублікі Беларусь»
генерал-маёр міліцыі

А.В.Астрэйка

. .2025

Рэгістрацыйны № УД- - -25-1/вуч

**ГІСТОРЫЯ ДЗЯРЖАВЫ І ПРАВА БЕЛАРУСІ
«ГЭАРЭТЫКА-ПРАВАВЫ МОДУЛЬ»**

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай
дысцыпліне для спецыяльнасці:**

**6-05-0421-01 Правазнаўства
прафілізацыі Дзяржаўна-прававая дзейнасць**

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавой вучэбнай праграмы для вышэйшых навучальных устаноў па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» па спецыяльнасці: 6-05-0421-01 «Правазнаўства» зацверджанай ад _____ рэгістрацыйны № ТД- /тып., адукацыйнага стандарта вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства», зацверджанага пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 01.09.2023 г. № 297, вучэбнага плана установы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь» па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства» ад _____ прафілізацыі Дзяржаўна-прававая дзейнасць, кваліфікацыйнай характарыстыкі спецыяліста-выпускніка па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства».

СКЛАДАЛЬНІК:

С.Ф.Лапановіч – дацэнт кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права, кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай тэорыі і гісторыі дзяржавы і права ўстановы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь» (пракакол № _____ ад _____ .03.2025 г.)

Начальнік кафедры
тэорыі і гісторыі
дзяржавы і права
палкоўнік міліцыі
М.А.Пашкееў
.03.2025

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь» (пракакол № _____ ад _____ .04.2025).

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджальных яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае.

Эксперт – намеснік начальніка
вучэбна-метадычнага ўпраўлення –
начальнік аддзела кантролю якасці
адукацыйнага працэсу
падпалкоўнік міліцыі
І.В.Пашута
.04.2025

УЗГОДНЕНА

Дэкан факультэта права ўстановы
адукацыі «Акадэмія Міністэрства
ўнутраных спраў Рэспублікі
Беларусь»

А.У.Далідовіч

. .2025

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны

Узнікненне, станаўленне, развіццё дзяржавы і права Беларусі, пачынаючы ад ранніх, простых формаў грамадскіх адносінаў да больш арганізаваных і складаных формаў дзяржаўнасці, адбывалася ў рэчышчы агульнай гісторыі чалавецтва і цесным культурным, эканамічным і палітычным узаемадзеянні з суседнімі народамі. Пройдзены гістарычны шлях беларускага народа сведчыць аб тым, што эвалюцыя дзяржаўнасці Беларусі, змяненне айчыннай дзяржаўна-прававой сферы адбываліся ў кантэксце агульных гістарычных тэндэнцый еўрапейскай гісторыі па складанаму шляху паступальнага і больш прагрэсіўнага развіцця.

Маючы на ўвазе неаднастайнасць і своеасаблівасць гістарычных перыядаў эвалюцыі дзяржавы і права Беларусі, з мэтай арыентацыі наувучэнцаў на важнейшыя этапы і падзеі грамадска-палітычнага развіцця ў іх храналагічнай паслядоўнасці ў праграму ўводзіцца характэрная перыядызацыя гісторыі дзяржавы і права Беларусі, якая найбольш значна адлюстроўвае асаблівасці генэзісу беларускай дзяржаўнасці. У адпаведнасці з важнейшымі эвалюцыямі прававой сферы ў праграме вылучаецца шэраг спецыяльных тэмаў.

Мэтай вывучэння вучэбнай дысцыпліны з'яўляецца выпрацоўка разумення сутнасці гістарычных працэсаў, навыкаў усведамлення галоўных грамадскіх падзей, якія на іх уплывалі, выяўленне важнейшых тэндэнцый і заканамернасцяў гістарычнага развіцця, асэнсаванне адметнасці эвалюцыі нацыянальнай дзяржаўнасці і бачанне перспектывы яе будучыні. На падставе сістэмнага вывучэння помнікаў права студэнты змогуць набыць навыкі аналізу гістарычнага нарматыўнага прававога матэрыялу, што дапаможа ім пры засваенні курсаў галіновых юрыдычных дысцыплін вылучаць станоўчыя рысы і добрую вартасць сучаснага заканадаўства, а таксама выяўляць яго недахопы. Такім чынам, усведамленне гісторыі айчыннай прававой сферы мае і практычныя мэты – развіццё ў перспектыве яшчэ больш дасканалы нацыянальнага заканадаўства, найболей адэкватнага сучаснай прававой свядомасці грамадства.

Задачамі вучэбнай дысцыпліны з'яўляецца забеспячэнне сістэмнага засваення курса і сфармуляванне дакладных уяўленняў аб храналагічнай паслядоўнасці і этапах развіцця беларускай дзяржаўнасці, сутнасці важнейшых гістарычных падзей; асаблівасцях у развіцці права і функцыянаванні дзяржаўных органаў улады, судовых устаноў і заканадаўства на важнейшых этапах гістарычнага развіцця; развіццё юрыдычнага мыслення навучэнцаў, у тым ліку – прывіцце навыкаў умелай арыентацыі ў прычынах, гістарычных умовах і асаблівасцях эвалюцыі беларускай дзяржаўнасці. Абавязковым для навучэнцаў-правазнаўцаў з'яўляецца вывучэнне прававой спадчыны беларускага народа і засваенне катэгарыяльных паняццяў і канцэпцый, распрацаваных гісторыка-прававой навукай, што служыць метадалагічнай базай для паспяховага засваення галіновых і спецыяльных юрыдычных дысцыплін.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй, сувязь з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі

Вучэбная дысцыпліна «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» тэарэтыка-прававога модуля змяшчаецца ў дзяржаўным кампаненце вучэбных планаў установы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь» па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства» прафілізацыі «Дзяржаўна-прававая дзейнасць».

Вучэбная дысцыпліна «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» разам з навучальнымі дысцыплінамі «Агульная тэорыя права» і «Гісторыя дзяржавы і права замежных краін» з'яўляецца асноватворнай юрыдычнай дысцыплінай ў працэсе падрыхтоўкі юрыста, якая закладвае неабходную базу для паспяховага вывучэння і засваення спецыяльных галіновых і прыкладных юрыдычных навук.

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны

Вучэбная дысцыпліна «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» форміруе наступныя кампетэнцыі:

па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства» прафілізацыі «Дзяржаўна-прававая дзейнасць»:

БПК – выкарыстоўваць гістарычны вопыт для ўдасканалення сістэмы дзяржаўных органаў, судовай сістэмы, заканадаўства, прававых крыніц, інстытутаў і галін права Беларусі;

Агульная колькасць гадзін і колькасць аўдыторных гадзін, якая адводзіцца на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны ў адпаведнасці з вучэбным планам установы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці

На вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» у адпаведнасці з навучальнымі планамі:

На дзённую форму атрымання вышэйшай адукацыі у адпаведнасці з навучальнымі планамі па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства» прафілізацыі «Дзяржаўна-прававая дзейнасць» адводзіцца 198 гадзін, у тым ліку:

90 – аўдыторных гадзін, з якіх 44 гадзін – лекцыі, 46 гадзін – семінарскія заняткі.

Размеркаванне агульнага і аўдыторнага часу па семестрах і відах заняткаў складае:

2 семестр: агульная колькасць гадзін – 198, колькасць аўдыторных гадзін – 90, з якіх 44 гадзін – лекцыі, 46 гадзін – семінарскія заняткі.

Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – апытанне (у вуснай ці пісьмовай форме), або тэсціраванне па тэме тэме 9 (на выбар выкладчыка).

Форма прамежкавай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – экзамен у 2 семестры, колькасць заліковых адзінак – 6 («Правазнаўства»).

Завочная форма атрымання вышэйшай адукацыі у адпаведнасці з навучальнымі планамі па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства» па прафілізацыі «Дзяржаўна-прававая дзейнасць»:

Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі – 5 гадоў: агульная колькасць гадзін – 198, колькасць аўдыторных гадзін – 20, з якіх 12 гадзін – лекцыі, 8 гадзін – семінарскія заняткі.

Размеркаванне агульнага і аўдыторнага часу па сяместрах і відах заняткаў складае:

2 семестр агульная колькасць гадзін – 100, колькасць аўдыторных гадзін – 14; з якіх 12 гадзін – лекцыі; 2 гадзіны – семінарскія заняткі;

Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – апытанне (у вуснай ці пісьмовай форме), або тэсціраванне па тэме тэме 7 (на выбар выкладчыка).

3 семестр агульная колькасць гадзін – 98, колькасць аўдыторных гадзін – 6, з якіх 6 гадзін – семінарскія заняткі.

Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – апытанне (у вуснай ці пісьмовай форме), або тэсціраванне па тэме тэме 9 (на выбар выкладчыка).

Форма прамежкавай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – экзамен у 3 семестры, колькасць заліковых адзінак – 6.

Тэрмін атрымання вышэйшай адукацыі – 3 гады: агульная колькасць гадзін – 198, колькасць аўдыторных гадзін – 20, з якіх 12 гадзін – лекцыі, 8 гадзін – семінарскія заняткі.

Размеркаванне агульнага і аўдыторнага часу па сяместрах і відах заняткаў складае:

1 семестр: агульная колькасць гадзін – 198, колькасць аўдыторных гадзін – 20, з якіх 12 гадзін – лекцыі, 8 гадзін – семінарскія заняткі.

Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – апытанне (у вуснай ці пісьмовай форме), або тэсціраванне па тэме тэме 9 (на выбар выкладчыка).

Форма прамежкавай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – экзамен у 1 семестры, колькасць заліковых адзінак – 6.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Прадмет гісторыі дзяржавы і права Беларусі і яго асаблівасці. Гістарыяграфія, перыядызацыя.

Прадмет і задачы гісторыі дзяржавы і права Беларусі.

Метадалагічныя асновы і прынцыпы вывучэння гісторыі дзяржавы і права.

Перыядызацыя гісторыі дзяржавы і права Беларусі.

Гістарыяграфія навукі гісторыі дзяржавы і права Беларусі.

Тэма 2. Грамадска-палітычны лад і права першых дзяржаўных ўтварэнняў на беларускіх землях (IX – першая палова XIII ст.).

Старажытнае насельніцтва на тэрыторыі сучаснай Беларусі.

Канцэпцыі паходжання дзяржаўнасці. Зараджэнне дзяржаўнасці ва ўсходніх славян. Старажытныя дзяржавы-княствы на тэрыторыі сучаснай Беларусі ў раннім сярэднявеччы. Месца беларускіх зямель у складзе Старажытнарускай дзяржавы – Русь.

Асноўныя рысы і асаблівасці грамадскага ладу. Фарміраванне класаў і сацыяльных груп насельніцтва.

Дзяржаўна-палітычны лад раннесярэднявечных дзяржаў-княстваў (Полацкага, Тураўскага, Смаленскага, Чарнігаўскага і іншых).

Сістэма органаў улады і кіравання. Князь і княжацкая ўлада. Службовыя асобы. Веча.

Суд і судаводства.

Хрысціянізацыя насельніцтва. Дзяржава і царква.

Старажытнае права на беларускіх землях. Крыніцы права ў IX– XIII стст. Звычайнае права: сутнасць, асноўныя рысы.

Першыя пісанія помнікі права: Руская Праўда, княжацкія статуты, міждзяржаўныя дагаворы (з Візантыяй ў X ст., дагавор 1229 г. з Рыгай і Гоцкім берагам і інш.).

Кананічнае права. Рэцэпцыя візантыйскага царкоўнага права. «Кормчая кніга».

Тэма 3. Беларускія землі ў складзе Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў другой палове XIII ст. – першай палове XVI ст. Грамадскі і дзяржаўны лад, прававая сістэма.

Асноўныя канцэпцыі паходжання Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.

Знешнія і ўнутраныя, сацыяльна-эканамічныя і палітычныя перадумовы працэсу ўтварэння Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.

Працэс фарміравання тэрыторыі Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага, яго адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел ў другой палове XIII–

першай палове XVI стст. Васальная залежнасць мясцовых (удзельных) князёў ад вялікага князя.

Грамадскі лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Структура феадальнага грамадства. Падзел на класы і саслоўі. Фарміраванне саслоўя шляхты. Прававы статус шляхты.

Правы статус духавенства (праваслаўнага, рыма-каталіцкага і пратэстанцкага і інш.).

Сацыяльнае і прававое становішча розных катэгорый сялян. Працэс запрыгоньвання сялян і яго адлюстраванне ў заканадаўстве.

Гарадское насельніцтва і яго структурны падзел. Афармленне прававога становішча гараджан (месцічаў). Правы і абавязкі гараджан вялікакняжацкіх (дзяржаўных) гарадоў і прыватнаўласніцкіх гарадоў. Статус гараджан у гарадах з магдэбургскім правам.

Утварэнне цэхаў і брацтваў. Барацьба гараджан за сацыяльныя і палітычныя правы.

Дзяржаўны лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.

Форма дзяржаўнага ўладкавання і форма кіравання Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Сістэма органаў дзяржаўнай улады.

Правое становішча вялікага князя (гаспадара) дзяржавы. Рада Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Яе склад і кампетэнцыя. Змены ў прававым становішчы рады ў XV -XVI стст.

Вышэйшыя службовыя асобы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага (земскія і дворныя): маршалак земскі, канцлер, гетман земскі, падскарбі земскі і іншыя службовыя асобы дзяржавы. Іх прававое становішча і дзейнасць.

Сойм Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Працэс станаўлення, склад і парадак дзейнасці. Кампегэйшыя сойма. Заканадаўчая дзейнасць сойма.

Мясцовыя органы дзяржаўнай улады ў перыяд цэнтралізацыі дзяржавы. Службовыя асобы мясцовай адміністрацыі. Ваяводы. Старасты. Дзяржаўцы. Павятовыя маршалкі. Харужыя. Старцы. Соцкія. Іншыя службовыя асобы.

Органы ўлады і кіравання ў гарадах. Станаўленне самакіравання ў гарадах з магдэбургскім правам. Правое становішча вайта. Гарадская рада. Бурмістры. Статус лаўнікаў.

Судовая сістэма і судаводства Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI стст.

Вышэйшыя судовыя органы дзяржавы. Гаспадарскі (вялікакняжацкі, задворны) суд. Маршалкоўскі суд. Камісарскі суд. Канцлерскі суд. Суд падскарбія земскага. Гетманскі суд. Суд паноў-рады.

Склад і юрысдыкцыя мясцовых судоў Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага (замкавага, земскага і інш.) да судовай рэформы сярэдзіны XVI ст. Вотчынны суд. Палубоўны суд. Трацейскі суд. Копны суд, склад і юрысдыкцыя.

Войтаўска-лаўніцкі суд (суд лентвойта і суд вайта) і бурмісцера-радзецкі суд ў гарадах, якія атрымалі прывілеі на магдэбургскае права. Парадак

іх фарміравання і дзейнасці, юрысдыкцыя. Апеляцыйны (асэсарскі) суд для гарадоў на магдэбургскім праве.

Вышэйшыя (цэнтральныя) суды дзяржавы. Гаспадарскі (Вялікакняжацкі) суд, яго склад, кампетэнцыя і парадак дзейнасці. Суд паноў-рады. Камісарскі суд. Соймавы суд. Падсуднасць спраў.

Мясцовыя суды: замкавы (гродскі), земскі, падкаморскі, каптуровы, копны, войтаўска-лаўніцкі. Перыяд утварэння, склад, парадак фарміравання і дзейнасці. Падсуднасць спраў.

Сялянскія суды. Вотчынны суд феодала над залежнымі людзьмі. Судова-працэсуальнае права.

Сістэмнае рэформаваанне дзяржаўнага ладу Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў 50 – 60-х гг. XVI ст. (аграрная, адміністрацыйна-тэрытарыяльная, ваенная, парламенцкая, судовая рэформы Жыгімонта Аўгуста).

«Устава на валокі 1557 г.».

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага пасля рэформы.

Сістэма парэформенных мясцовых судаў. Састаў і юрысдыкцыя судаў гродскіх, земскіх і падкаморскіх.

Ваяводскія і павятовыя соймакі. Кампетэнцыя і дзейнасць.

Змена кампетэнцыі мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў ваяводствах і паветах пасля рэформы.

Міжнародныя адносіны Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.

Уніі з Польскім каралеўствам. Крэўская ўнія (1385г.), Востраўскае пагадненне (1392 г.), Віленска-Радамская (1401 г.), Гарадзельская (1413 г.), Пётркаўска-Мельніцкая (1501 г.) уніі.

Міжнародныя прававыя дагаворы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з Вялікім княствам Маскоўскім, з Тэўтонскім ордэнам, Вялікім княствам Цвярскім, Ноўгародскай феадальнай рэспублікай, Лівоніяй і інш.

Агульная характарыстыка і асноўныя этапы развіцця прававой сістэмы.

Асноўныя крыніцы права ў перыяд фарміравання Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Звычайнае права і абмежаванне яго дзейнасці.

Граматы (прывілеі) - важнейшыя крыніцы права XV - пачатку XVI стст.

Агульназемскія прывілеі Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага і іх гісторыка-прававы аналіз.

Абласныя прывілеі і іх характарыстыка.

Валасныя граматы.

Гарадскія граматы на магдэбургскае права.

Соймавыя пастановы. Пастановы павятовых соймакаў.

Статут (Судзебнік) вялікага князя Казіміра Ягайлавіча 1468 г.

Кадыфікацыя права ў XVI ст. Статут Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 1529 г. і яго значэнне.

Правовое замацаванне сістэмнай рэформы грамадскага і дзяржаўнага ладу Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў Статуце 1566 г. Асноўныя палажэнні Статута 1566 г.

Праблема выкарыстання субсідыярных крыніц права: рымскага, нямецкага, кананічнага і інш.

Міжнародныя дагаворы - важныя крыніцы права Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага XV - XVIII стст.

Працэс фарміравання важнейшых інстытутаў і галінаў феадальнага права ў XIV - XVI стст.

Асноўныя палажэнні галіновага права (канстытуцыйнага, грамадзянскага, адміністрацыйнага, вайсковага, зямельнага, крымінальнага, судова-працэсуальнага і інш.).

Станаўленне канстытуцыйнага заканадаўства ў XVI ст.

Злачынства і пакаранне. Змены ў крымінальным і крымінальна-працэсуальным праве ў XV - XVI стст.

Развіццё асноўных інстытутаў грамадзянскага права ў XV - XVI стст.

Характэрныя асаблівасці і тэндэнцыі ў развіцці апякунскага, шлюбна-сямейнага, залоговага, прыродаахоўчага права ў XVI ст.

Воінскія ўставы. Фарміраванне воінскага права.

Тэма 4. Беларускія землі ў складзе Рэчы Паспалітай (другая палова XVI – канец XVIII ст.). Асаблівасці грамадскага, дзяржаўнага ладу і права.

Люблінская ўнія 1569 года: прычыны, працэс заключэння, сутнасць, наступствы.

Грамадскі лад Рэчы Паспалітай.

Прававы статус шляхецтва. Паланізацыя шляхты.

Канчатковае запрыгоньванне сялян, заканадаўчае афармленне. Правовое становішча гараджан.

Прававы статус прадстаўнікоў этнічных меншасцей.

Берасцейская царкоўная ўнія 1596 года і яе наступствы.

Дзяржаўна-правовое становішча Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў складзе Рэчы Паспалітай. Форма дзяржаўнага ўладкавання Рэчы Паспалітай ў XVII - XVIII стст.

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Польскага каралеўства і Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.

Вышэйшыя органы ўлады і кіравання Рэчы Паспалітай.

Кароль Рэчы Паспалітай, яго прававое становішча і паўнамоцтвы. «Генрыкавы артыкулы», «Пакта канвента».

Сойм Рэчы Паспалітай. Яго склад і парадак дзейнасці. Сенат Рэчы Паспалітай. Пасольская ізва.

Соймавыя пастановы.

Павятовыя соймікі, іх дзейнасць і пастановы.

Спробы правядзення рэформаў дзяржаўнага ладу ў сярэдзіне XVIII ст. Змены ў дзейнасці сойма і павятовых соймаў. Утварэнне скарбавай і

вайсковай камісій. Заснаванне адукацыйнай камісіі.

Пастаянная Рада і яе дэпартаменты.

Слуцкая і Барская канфедэрацыі. Прыняцце закона аб ураўненні ў правах праслаўных і пратэстантаў з католікамі.

Арганізацыя войска.

Мясцовыя органы ўлады і кіравання. Службовыя асобы мясцовай адміністрацыі (ваявода, кашталян, судовы староста, цівун, павятовы маршалак, падкаморы, харужы, войскі, стольнік, падстолі, падчашы і інш.).

Кіраванне гарадамі і мястэчкамі ў сістэме органаў улады.

Судовая сістэма ў 1569–1795 гг. Вышэйшыя і мясцовыя суды.

Галоўны Трыбунал Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага, стварэнне, парадак фарміравання і дзейнасці, юрысдыкцыя.

Задворны суд манарха. Інстытут інстыгатора. Асэсарскі суд. Рэфэрэндарскі суд.

Соймавы суд: склад, юрысдыкцыя.

Суд Камісіі скарбовай Літоўскай, Скарбовы трыбунал.

Духоўны Трыбунал.

Надзвычайныя суды. Каптуровы суд. Канфедэрацкі суд.

Інстытут адвакатуры. Інстытут вознага і вознага-генерала. Папярэдняе следства («шкрутыніўм»).

Першы падзел Рэчы Паспалітай.

Заканадаўчая дзейнасць Чатырохгадовага сойма Рэчы Паспалітай. Новыя тэндэнцыі ў развіцці права.

Канстытуцыя («Закон аб урадзе») Рэчы Паспалітай 1791 года. Змены ў дзяржаўным ладзе і ў сістэме вышэйшых органаў улады. Утварэнне і склад «Аховы законаў» Рэчы Паспалітай. Вялікія камісіі: паліцыі, войска, скарбу, адукацыі.

Таргавіцкая канфедэрацыя і замежная інтэрвенцыя. Другі падзел Рэчы Паспалітай. Гродзенскі сойм і яго Канстытуцыя. Паўстанне 1794 г. пад кіраўніцтвам А.Т. Касцюшкі. Органы паўстання. Паланецкі ўніверсал.

Трэці падзел Рэчы Паспалітай. Далучэнне Беларусі да Расійскай імперыі.

Прававая сістэма Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Крыніцы права Рэчы Паспалітай.

Агульная характарыстыка Статута 1588 г. Змены ў канстытуцыйным, грамадзянскім, крымінальным, працэсуальным і іншых галінах права.

Кардынальныя правы 1768, 1775, 1791 гадоў. Заканадаўства Чатырохгадовага сойма.

Volumina legum. Праекты новых законаў.

Развіццё гарадскога права.

Міжнародныя дагаворы Рэчы Паспалітай з Швецыяй, Турцыяй, Расіяй і інш.

Тэма 5. Беларускія землі ў складзе Расійскай імперыі (канец XVIII ст. – 1917 г.). Асаблівасці грамадскага, дзяржаўнага ладу і права.

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел беларускіх зямель ў складзе Расійскай імперыі.

Тыльзіцкі мірны дагавор 1807 г. і далучэнне да Расійскай імперыі Беластоцкай акругі. Праекты аднаўлення Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Вайна 1812 г.

Грамадска-палітычны лад. Змены ў сацыяльнай структуры насельніцтва.

Органы расійскага мясцовага кіравання на тэрыторыі Беларусь Генерал-губернатар, яго паўнамоцтвы. Губернатар і губернскае праўленне. Казённая палата і іншыя губернскія ўстановы. Павятовыя органы дзяржаўнага кіравання.

Губернскія і павятовыя дваранскія сходы як органы саслоўнага самакіравання.

Судовыя ўстановы ў беларускіх губернях і паветах.

Паўстанне 1831 гг. і яго вынікі.

Полацкі царкоўны сабор і ліквідацыя ўніяцкай царквы.

Права. Кадыфікацыя мясцовага права. Праект зводу законаў заходніх губерняў. Увядзенне ў дзеянне законаў Расійскай імперыі. Адмена дзеяння Статута 1588 г.

Асаблівасці правядзення расійскіх буржуазных рэформ на тэрыторыі Заходніх губернях.

Скасаванне прыгоннага права. Маніфест 19 лютага 1861 г. Агульнае Палажэнне аб сялянах, якія выйшлі з прыгоннай залежнасці. Палажэнне аб губернях і павятовых установах па сялянскіх справах. Мясцовыя палажэнні. Паўстанне 1863–1864 гг. Асаблівасці правядзення сялянскай рэформы на тэрыторыі Заходніх губерняў. Прававое становішча сялян пасля рэформы.

Рэформа мясцовых органаў. Міравыя пасрэднікі. Сялянскія сходы. Валасное праўленне. Валасны суд.

Паліцэйская рэформа 1862 г., яе значэнне.

Судовая рэформа 1864 г. і асаблівасці яе правядзення на тэрыторыі Заходніх губернях. Міравыя суды. Агульныя суды: акруговыя суды, судовыя палаты. Сенат. Інстытут прысяжных павераных.

Земская рэформа і асаблівасці яе правядзення на тэрыторыі Заходніх губернях. Земскія сходы і іх управы.

Рэарганізацыя гарадскіх оранаў кіравання ў 1870 г. і 1892 г.

Ваенная і іншыя рэформы.

Контррэформы ў Расійскай імперыі ў другой палове XIX ст.

Рэвалюцыйны і нацыянальны рух на тэрыторыі Заходніх губернях у пачатку XX ст. Рэвалюцыя 1905-1907 гг. Маніфест 6 жніўя 1905 г. аб утварэнні Дзяржаўнай Думы, Маніфест ад 17 кастрычніка 1905 г. аб удасканаленні дзяржаўнага парадку. Канстытуцыйны характар «Звода асноўных дзяржаўных законаў» (1906 г.). Дзяржаўны Савет і яго дзейнасць.

Сталыпінская аграрная рэформа.

Беларускія землі ў гады Першай сусветнай вайны. Акупацыя беларускіх зямель Германіяй.

Рэвалюцыйныя падзеі 1917 г. на тэрыторыі Беларусі.

Развіццё права ў канцы XIX – пачатку XX стст. Змены ў цывільным, крымінальным і працэсуальным праве. Крымінальнае ўлажэнне 1903 г.

Заканадаўства Расіі ваеннага часу (1914–1917 гг.).

Заканадаўства Часовага ўраду Расіі. Усталяванне троеўладдзя на тэрыторыі беларускіх губернях.

Тэма 6. Станаўленне беларускай нацыянальнай дзяржаўнасці ў перыяд рэвалюцыйных пераўтварэнняў і ўтварэнне Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі (1917-1922 гг.).

Лютаўская рэвалюцыя ў Расійскай імперыі. Троеўладдзе ў Беларусі.

Актывізацыя беларускага нацыянальнага руху. З’езд беларускіх нацыянальных арганізацый 25 - 27 сакавіка 1917 г. у Мінску. II з’езд беларускіх нацыянальных арганізацый.

Беларускі нацыянальны рух на тэрыторыі Беларусі, акупаванай Германіяй. Дзейнасць Віленскай беларускай рады.

Кастрычніцкая рэвалюцыя 1917 г. Усталяванне Савецкай улады на неакупіраванай войскамі Германіі тэрыторыі Беларусі. Абласны выканаўчы камітэт Заходняй вобласці і фронту, яго Прэзідыум і Савет Народных Камісараў.

Усебеларускі з’езд (кангрэс) у Мінску ў снежні 1917 г. Рада ўсебеларускага з’езда і яе выканаўчы камітэт.

Брэст-Літоўскі мірны дагавор і яго гісторыка-прававая характарыстыка.

Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі. Устаўныя граматы. Першы ўрад Беларускай Народнай Рэспублікі (Народны Сакратарыят) і яго дзейнасць. Устаўныя граматы БНР і іх гісторыка-прававы аналіз.

Першы з’езд КП(б)Б і яго рашэнні. Абвяшчэнне Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі (ССРБ). Фарміраванне і склад першага Часовага рабоча-сялянскага ўраду ССРБ.

Маніфест Часовага рабоча-сялянскага ўраду Беларусі аб стварэнні Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі ад 1 студзеня 1919 г.

Тэрыторыя ССРБ. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел.

Першы з’езд Саветаў ССРБ і яго рашэнні.

Першая Канстытуцыя ССРБ 1919 г.

Ліквідацыя ССРБ і ўтварэнне Літоўска-Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі (ЛітБел). Вышэйшыя і мясцовыя органы савецкай ўлады ЛітБел.

Польска-савецкая вайна 1919-1921 гг.

Другое абвяшчэнне ССРБ. Дэкларацыя аб абвяшчэнні незалежнасці ССРБ ад 31 ліпеня 1920 г.

Другі з’езд Саветаў ССРБ (снежань 1920 г.). Прыняцце Дапаўнення да Канстытуцыі ССРБ 1919 г.

Праваахоўныя органы ССРБ і прававое рэгуляванне іх дзейнасці.

Рыжскі мірны дагавор Польшчы з РСФСР і ССРУ 1921 г. Падзел тэрыторыі Беларусі.

Тэрыторыя, вышэйшыя і мясцовыя органы дзяржаўнай улады ССРБ. Узаемаадносіны РСФСР і ССРБ ў 1921–1922 гг.

Саюзна рабоча-сялянскі дагавор 1921 г.

Правая сістэма ССРБ. Увядзенне ў дзеянне на тэрыторыі ССРБ заканадаўчых актаў РСФСР – Крымінальнага кодэкса 1922 г., Крымінальнага працэсуальнага кодэкса 1922 г., Кодэкса законаў аб працы 1922 г.

Тэма 7. Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік (1922–1939 гг.).

Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў БССР у перыяд НЭП і беларусізацыі.

Станаўленне сістэмы савецкіх органаў улады ў БССР. З'езды Саветаў БССР. Заканадаўчая дзейнасць ЦВК і СНК БССР. Мясцовыя Саветы і іх выканкомы.

Стварэнне СССР. Уваходжанне БССР у склад СССР. Саюзна дагавор 1922 г. Канстытуцыя СССР 1924 г.

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел. Вяртанне ў склад БССР усходніх раёнаў Беларусі ў 1924, 1926 гг. Увядзенне новага (акруговага) адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу.

Судовы лад БССР. Пракуратура. Народны камісарыят унутраных спраў БССР.

Тэндэцыі і асаблівасці ў развіцці заканадаўства Беларускай ССР. Увядзенне ў дзеянне кодэксаў і іншых нарматыўных актаў РСФСР. Уласная кадыфікацыя заканадаўства.

Канстытуцыя Беларускай ССР 1927 г.

Станаўленне адміністрацыйна-каманднай сістэмы кіравання. Вышэйшыя і мясцовыя органы савецкай улады ў БССР у 30-я г. Падпарадкаванне дзейнасці дзяржаўнага апарата партыйным камітэтам Камуністычнай партыі.

Калектывізацыя сельскай гаспадаркі і яе вынікі. Дырэктывы XV з'езда УКП(б). Машынна-трактарныя станцыі і іх палітаддзелы як органы кіравання калгасамі.

Рэарганізацыя кіраўніцтва прамысловасцю. Пяцігадовыя планы развіцця эканомікі.

Фарміраванне рэпрэсіўнага дзяржаўнага апарата ў СССР. Парушэнне законнасці і палітычныя рэпрэсіі ў Беларусь.

Канстытуцыя СССР 1936 г. і Канстытуцыя БССР 1937 г. Змены ў сістэме савецкіх органаў улады і кіравання. Утварэнне Вярхоўнага Савета БССР і яго Прэзідыўма.

Увядзенне абласнога адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу.

Судовая сістэма БССР і змены ў ёй. Народныя суды. Акруговыя суды.

Вярхоўны суд. Іншыя судовыя ўстановы. Пазасудовыя рэпрэсіўныя органы.

Палажэнне аб судовым ладзе СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік ад 16 жніўня 1938 г.

Негатыўныя тэндэнцыі ў развіцці савецкага права. Змены ў крымінальным і крымінальна-працэсуальным заканадаўстве.

Тэма 8. Заходнебеларускія землі ў складзе Польшкай Рэспублікі. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з Беларускай ССР (1921–1941 гг.).

Заходняя Беларусь у складзе Польшкай дзяржавы (II Рэчы Паспалітай).

Дзяржаўны і грамадскі лад Польшчы. Дзейнасць вышэйшых і мясцовых органаў дзяржаўнай улады Польшчы адносна Заходняй Беларусі.

Дзейнасць прадстаўнікоў беларускага народа ў Сейме і Сенаце II Рэчы Паспалітай. Беларускі пасольскі клуб.

Дзяржаўны пераварот 12–13 мая 1926 г. і ўсталяванне рэжыму «санацыі».

Права II-й Рэчы Паспалітай. Канстытуцыі Рэчы Паспалітай 1921, 1935 гг. Тэндэнцыі ў развіцці заканадаўства (крымінальнага, грамадзянскага і інш.).

Прававое становішча насельніцтва Заходняй Беларусі. Нацыянальна-вызваленчая барацьба беларускага народа Заходняй Беларусі ў 20-30-я гг.

Міжнародныя адносіны СССР напярэдадні другой сусветнай вайны. Спробы СССР стварыць сістэму калектыўнай бяспекі. Савецка-германскія пагадненні ў канцы 30-х гг. Дагавор паміж СССР і Германіяй 1939 г.

Гітлераўская агрэсія супраць Польшчы і пачатак другой сусветнай вайны ў верасні 1939 г. Уступленне Чырвонай Арміі на тэрыторыю Заходняй Беларусі.

Перадача Віленскага краю Літоўскай Рэспубліцы 10 кастрычніка 1939 г.

Утварэнне часовых органаў улады ў Заходняй Беларусі. Іх склад і дзейнасць. Народны (Нацыянальны) сход Заходняй Беларусі і яго рашэнні. Дэкларацыі Народнага (Нацыянальнага) сходу.

Прыняцце Заходняй Беларусі ў 1939 г. у склад СССР і БССР.

Утварэнне абласцей, раёнаў і сельсаветаў на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Фарміраванне органаў савецкай улады ў заходніх абласцях Беларускай ССР.

Тэма 9. Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пад час Вялікай Айчыннай вайны (1941–1945 гг.).

Вераломны напад гітлераўскай Германіі на Савецкі Саюз. Прычыны няўдач Чырвонай Арміі ў першыя месяцы вайны.

Утварэнне Дзяржаўнага Камітэта Абароны СССР і іншых надзвычайных савецкіх органаў на перыяд вайны. Дзяржаўныя органы БССР і іх дзейнасць у перыяд вайны.

Асаблівасці ў праве ваеннага перыяду. Змены ў крымінальным, крымінальна-працэсуальным, працоўным, грамадзянскім, шлюбна-сямейным заканадаўстве.

Нямецкі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі. Палітыка генацыда

беларускага народа.

Усенародная партызанская барацьба беларускага народа супраць нямецкіх акупантаў. Партызанскія і падпольныя органы ў Беларусь іх функцыі, паўнамоцтвы і дзейнасць.

Пачатак вызвалення Беларусі ад гітлераўскіх акупантаў. Аперацыя «Баграціён». Асаблівасці аднаўлення і дзейнасці савецкіх органаў дзяржаўнай улады, партыйных органаў у вызваленых раёнах Беларусі.

Аднаўленне народнай гаспадаркі рэспублікі і яго нарматыўнае рэгуляванне.

Тэрытарыяльныя страты Беларускай ССР.

Тэма 10. Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік у другой палове 40-х – пачатку 90-х гадоў XX ст.

Дзейнасць органаў дзяржаўнай улады БССР у першыя пасляваеныя гады. Вярхоўны Савет БССР і Прэзідыум Вярхоўнага Савста.

Пераўтварэнне Савета Народных Камісараў у Савет Міністраў рэспублікі. Кампетэнцыя і накірункі дзейнасці ўрада БССР.

Асаблівасці дзейнасці мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў пасляваеінны перыяд.

Адбудова народнай гаспадаркі БССР. Першая пасляваенная пяцігодка развіцця народнай гаспадаркі.

Партыйныя камітэты УКП(б)-КПСС і іх роля ў дзяржаўным кіраванні. Дзейнасць органаў міліцыі, пракуратуры і суда.

Змены ў заканадаўстве СССР і БССР у другой палове 40-х - сярэдзіне 50-х гг.

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел БССР і змены ў ім.

XX з'езд КПСС 1956 г. і яго рашэнні. Спробы правядзення дзяржаўных рэформаў і пашырэння кампетэнцыі савецкіх рэспублік.

Дзейнасць вышэйшых органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў СССР і БССР у 50-80-я гг.

Змены ў кіраванні сельскай гаспадаркай і прамысловасцю. Утварэнне і ліквідацыя Саўнаргаса БССР.

Актывізацыя праватворчай дзейнасці рэспублікі. Новыя тэндэнцыі ў праве. Кадыфікацыя заканадаўства.

Змены ў міжнароднай дзейнасці савецкіх рэспублік. Утварэнне Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Удзел БССР у ААН.

Новыя ініцыятывы СССР у сферы міжнародных адносін. Актывізацыя міжнароднай дзейнасці і пашырэнне міжнародных сувязяў БССР.

Змены ў дзейнасці суда, пракуратуры, праваахоўчых органаў БССР. Вышэйшыя і мясцовыя органы дзяржаўнай улады і кіравання БССР у другой палове 60-х - першай палове 80-х гадоў. Вярхоўны Савет БССР і яго Прэзідыум. Савет Міністраў БССР. Міністэрствы і камітэты.

Новае заканадаўства аб мясцовых Саветах і іх выканках.

Нарастание застоных з'яў у грамадска-палітычным жыцці савецкіх рэспублік з другой паловы 70-х гг.

Прыняцце Канстытуцыі СССР 1977 г. Канстытуцыя БССР 1978 г. Асаблівасці у развіцці права. Змены ў заканадаўстве БССР пасля прыняцця Канстытуцыі.

Удасканаленне судовай сістэмы БССР. Змены ў заканадаўстве і дзейнасці суда, пракуратуры, праваахоўчых органах БССР.

Пачатак рэфармавання і дэмакратызацыі грамадскіх адносін у СССР. Змены ў заканадаўстве СССР і БССР. Змены ў Канстытуцыі БССР 1978 года.

Дзейнасць вышэйшых органаў улады СССР і БССР у 1985-1990 гг. Вярхоўны Савет БССР. Яго камісіі. Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР. Савет Міністраў БССР.

Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР 1990 г.

Тэма 11. Дзяржаўнасць і права сувярэннай Рэспублікі Беларусь (1991 – пачатак XXI ст.).

Наданне Дэкларацыі Вярхоўнага Савета БССР аб дзяржаўным суверэнітэце БССР статусу Канстытуцыйнага закона (25 жніўня 1991 г.), абвяшчэнне незалежнасці БССР.

Дэнансацыя Саюзнага дагавора 1922 г. аб ўтварэнні СССР. Стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў (СНД). Міжнароднае прызнанне сувэрэннай Рэспублікі Беларусь.

Станаўленне сувэрэннай сістэмы органаў дзяржаўнай улады і мясцовага самакіравання ў Рэспубліцы Беларусь. Судова-прававая рэформа ў Рэспубліцы Беларусь.

Узнікненне новых палітычных партый у Рэспубліцы Беларусь.

Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь 1994 года. Змены ў сістэме органаў улады. Развіццё заканадаўства.

Змяненні і дапаўненні да Канстытуцыі, прынятыя 24 лістапада 1996 года.

Рэфэрэндум Рэспублікі Беларусь 2022 г.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь і яго паўнамоцтвы. Усебеларускі народны сход

Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь.

Канстытуцыйны суд: стварэнне і дзейнасць.

Пракуратура Рэспублікі Беларусь.

Рэспубліканскія рэфэрэндумы.

Развіццё права. Кадыфікацыя заканадаўства.

Новыя тэндэнцыі ў міжнародных адносінах. Пашырэнне міжнародных сувязяў Рэспублікі Беларусь. Міжнародныя пагадненні. Саюз Беларусі і Расіі. Статут Саюза Расіі і Беларусі 1997 г. Дагавор аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Расіі і Беларусі ад 8 снежня 1999 г.

Асаблівасці ў развіцці галіновага заканадаўства: канстытуцыйнага, грамадзянскага, экалагічнага, працоўнага, крымінальнага і інш. Прыняцце новых кодэксаў Рэспублікі Беларусь.

ПАТРАБАВАННІ ДА КУРСАВОЙ ПРАЦЫ

Мэтай выканання курсавой працы па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» тэарэтыка-прававога модуля змяшчаецца ў дзяржаўным кампаненце вучэбных планаў установы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь» па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства» паглыбленне і пашырэнне тэарэтычных ведаў у адпаведнасці са зместам вывучаемай вучэбнай дысцыпліны. У адпаведнасці з вучэбнымі планамі на выкананне курсавой працы навучэнцам вылучаецца 36 гадзін (1 заліковая адзінка.).

З пералікам тэм курсавых работ можна азнаёміцца ў вучэбна-метадычным кабінце кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права. Афармленне курсавой працы ажыццяўляецца ў адпаведнасці з патрабаваннямі ДП СМК 26-23 Парадак афармлення, рэгістрацыі і захоўвання пісьмовых работ.

Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны

па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства»
прафілізацыя «Дзяржаўна-прававая дзейнасць»
для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Форма кантролю велаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	
2 семестр				
1.	Прадмет гісторыі дзяржавы і права Беларусі і яго асаблівасці. Гістарыяграфія, перыядызацыя	2		
<i>1.1</i>	1. Прадмет, задачы і метады гісторыі дзяржавы і права Беларусі. 2. Перыядызацыя гісторыі дзяржавы і права Беларусі. 3. Гістарыяграфія гісторыі дзяржавы і права Беларусі.	2		
2.	Грамадска-палітычны лад і права першых дзяржаўных ўтварэнняў на беларускіх землях (IX – першая палова XIII ст.).	4	4	
<i>2.1</i>	1. Зараджэнне дзяржаўнасці ва ўсходніх славян. Полацкае, Тураўскае, Смаленскае і іншыя княствы як першыя дзяржаўныя ўтварэнні на беларускіх землях. 2. Асноўныя рысы і асаблівасці грамадскага ладу дзяржаў-княстваў ранняга сярэднявечча. 3. Дзяржаўны лад княстваў ранняга сярэднявечча.	2		
<i>2.2</i>	1. Агульная характарыстыка прававой сістэмы ўсходніх славян у IX-XIII стст. 2. Міждзяржаўныя нарматыўныя дагаворы. 3. Царкоўнае права. Рэцэпцыя візантыйскага царкоўнага права. Юрысдыкцыя хрысціянскай (праваслаўнай) царквы на беларускіх землях.	2		
<i>2.3</i>	1. Зараджэнне дзяржаўнасці ва ўсходніх славян. Месца беларускіх зямель у складзе Старажытнарускай дзяржавы. 2. Дзяржаўна-палітычны лад раннесярэднявечных дзяржаў-княстваў (Полацкага, Тураўскага, Смаленскага, Чарнігаўскага і іншых). 3. Сістэма органаў улады і кіравання дзяржаў-княстваў. 4. Грамадскі лад ўсходніх славян ранняга сярэднявечча. Фарміраванне класаў і сацыяльных груп насельніцтва.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
<i>2.4</i>	1. Характэрныя рысы і сутнасць раннесярэднявечнага звычайнага і пісанага права. 2. Руская Праўда: гісторыка-прававы аналіз. 3. Дагавор 1229 г.: гісторыка-прававы аналіз. 4. Рэцэпцыя візантыйскага царкоўнага права. Статуты («Уставы») князей Уладзіміра Святаслававіча, Яраслава Мудрага. «Кормчая кніга» і іншыя крыніцы царкоўнага права.		2	
3.	Беларускія землі ў складзе Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў другой палове XIII ст. – першай палове XVI ст. Грамадскі і дзяржаўны лад, прававая сістэма	8	8	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняткі	
3.1	1. Дзяржаўны лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст. 2. Грамадскі лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст. 3. Міжнародныя адносіны Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з замежнымі дзяржавамі. Уніённыя пагадненні Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з Польскім каралеўствам у канцы XIV – першай палове XVI ст.	2		
3.2	1. Судовая сістэма Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст. 2. Сістэмнае рэфармаванне дзяржаўнага ладу Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 60-х гг. XVI ст. 3. Судовая рэформа і сістэма паслярэфарменных судаў.	2		
3.3	1. Асноўныя канцэпцыі паходжання Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Працэс фарміравання тэрыторыі дзяржавы. 2. Дзяржаўны лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. 3. Вышэйшыя органы ўлады ў XIII – першай палове XVI ст. (Вялікі князь, Рада, Сойм). Вышэйшыя службовыя асобы ў дзяржаве (земскія і дворныя): маршалак, канцлер, гетман, падскарбі і іншыя. 4. Мясцовыя органы ўлады Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага (Ваяводы, старосты, дзяржаўцы і іншыя службовыя асобы).		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
3.4	1. Грамадскі лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Правы статус саслоў'яў і класаў феадальнага грамадства. 2. Міжнародныя адносіны Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з Вялікім княствам Маскоўскім, з Тэўтонскім ордэнам і інш. 3. Уніі Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з Польскім каралеўствам. 4. Асаблівасці канфесійнай палітыкі ў Вялікім Княстве Літоўскім, Рускім і Жамойцкім ў XIII – першай палове XVI ст.		2	
3.5	1. Вышэйшыя судовыя органы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст.: склад і юрысдыкцыя. 2. Мясцовыя судовыя органы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст.: склад і юрысдыкцыя. 3. Судовая і іншыя (аграрная, адміністрацыйна-тэрытарыяльная, ваенная, парламентарная) рэформы ў Вялікім Княстве Літоўскім, Рускім і Жамойцкім у 60-х гг. XVI ст. 4. Сістэма паслярэфарменных судаў. Склад і юрысдыкцыя гродскіх, земскіх і падкаморскіх судаў.		2	
3.6	1. Агульная характарыстыка прававой сістэмы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. 2. Класіфікацыя і аналіз крыніц права Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага дастатутавага перыяду.	2		
3.7	1. Першая агульнадзяржаўная кадыфікацыя права Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага у XVI ст. Гісторыка-прававая характарыстыка «Правоў пісаных» (Статута Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 1529 г.). 2. Другая агульнадзяржаўная кадыфікацыя права Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага у XVI ст. (Статут Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 1566 г.)	2		

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарска заняткі	
3.8	1. Агульназемскія і земскія (абласныя) прывілеі Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. 2. Судзэбнік Казіміра Ягайлавіча 1468 г. : гісторыка-прававая характарыстыка. 3. Статуты Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 1529 і 1566 гг.: гісторыка-прававая характарыстыка. 4. Характэрныя рысы асноўных галін права Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Крымінальнае права.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
4.	Беларускія землі ў складзе Рэчы Паспалітай (другая палова XVI – канец XVIII ст.). Асаблівасці грамадскага, дзяржаўнага ладу і права	4	4	
4.1	1. Люблінская унія Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага і Кароны Польскай 1569 г. Грамадска-дзяржаўны лад беларускіх зямель у складзе Рэчы Паспалітай. 2. Судовая сістэма ВКЛ у складзе Рэчы Паспалітай. 3. Прычыны і наступствы падзелаў Рэчы Паспалітай. Паўстанне 1794 г. пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі.	2		
4.2	1. Агульная характарыстыка прававой сістэмы Рэчы Паспалітай. Генрыкавы артыкулы і Пакта канвента. 2. Статут Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 1588 г. Гісторыка-прававая характарыстыка. 3. Канстытуцыя Рэчы Паспалітай 3 мая 1791 г.	2		
4.3	1. Эвалюцыя формы дзяржавы Рэчы Паспалітай у другой палове XVI – XVIII ст. ст. Вышэйшыя органы ўлады і кіравання. 2. Мясцовыя органы ўлады і службовыя асобы мясцовай адміністрацыі Рэчы Паспалітай. 3. Судовая сістэма ВКЛ у складзе Рэчы Паспалітай. 4. Канфесійнае становішча на беларускіх землях. Берасцейская царкоўная ўнія.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
4.4	1. Распрацоўка, сістэма і значэнне Статута Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 1588 г. 2. Канстытуцыйнае, ваеннае і крымінальнае права па Статуту 1588 г. 3. Цывільнае, шлюбна-сямейнае і спадчыннае права Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага па Статуту 1588 г. 4. Канстытуцыя Рэчы Паспалітай 3 мая 1791 г.		2	
5.	Беларускія землі ў складзе Расійскай імперыі (канец XVIII ст. – 1917 г.). Асаблівасці грамадскага, дзяржаўнага ладу і права	4	4	
5.1	1. Асаблівасці грамадскага ладу Паўночна-Заходняга краю Расійскай імперыі. 2. Дзяржаўны лад Расійскай імперыі і імперская дзяржаўная палітыка ў заходніх губернях. 3. Судовая сістэма Расійскай імперыі.	2		
5.2	1. Буржуазныя рэформы ў Расійскай імперыі. Асаблівасці іх правядзення ў заходніх губернях. 2. Асаблівасці прававой сістэмы заходніх губерняў Расійскай імперыі. Праект Звода мясцовых законаў Заходніх губерняў.	2		
5.3	1. Прычыны правядзення буржуазных рэформаў. Асаблівасці адмены прыгоннага права і вызвалення сялян на беларускіх землях. 2. Асаблівасці правядзення буржуазных рэформаў (земская, гарадская і судовая) на беларускіх землях. 3. Прычыны і наступствы контррэформаў ў Расійскай імперыі. 4. Прававая сістэма Заходніх губерняў Расійскай імперыі ў XIX ст. Кадыфікацыя мясцовага права Заходніх губерняў Расійскай імперыі.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняткі	
5.4	1. Рэвалюцыя 1905-1907 гг. ў Беларусі. Скліканне і дзейнасць Дзяржаўнай думы Расійскай імперыі. 2. Сталыпінская аграрная рэформа і яе правядзене на тэрыторыі Беларусі. 3. Беларускія землі ў гады Першай сусветнай вайны. Лютаўская рэвалюцыя 1917 г. Усталяванне троеўладзя ў Беларусі. 4. Развіццё права ў пачатку XX ст. Змены ў цывільным, крымінальным і працэсуальным праве.		2	дакладаў, тэсціраванне.
6.	Станаўленне беларускай нацыянальнай дзяржаўнасці ў перыяд рэвалюцыйных пераўтварэнняў і ўтварэнне Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі (1917-1922 гг.)	4	6	
6.1	1. Рэвалюцыйныя пераўтварэнні ў 1917 г. і беларускі нацыянальны рух. 2. Першы Ўсебеларускі з'езд (кангрэс) і яго рашэнні. 3. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі.	2		
6.2	1. Абвяшчэнне Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусі 1 студзеня 1919 г. і Літоўска-Беларускай ССР у лютым 1919 г. 2. Польшка-савецкая вайна. Другое абвяшчэнне Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі. 3. Станаўленне прававой сістэмы Савецкай Беларусі (1917-1922 гг.).	2		
6.3	1. Ідэі і канцэпцыі пабудовы беларускай дзяржаўнасці ў канцы XIX – пачатку XX стст. 2. Актывізацыя беларускага нацыянальнага руху ў 1917 г. Першы Ўсебеларускі з'езд (кангрэс) у Мінску ў снежні 1917 г. 3. Брэст-Літоўскі мірны дагавор: гісторыка-прававая характарыстыка. 4. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі. Устаўныя граматы БНР і іх гісторыка-прававы аналіз.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
6.4	1. Кастрычніцкая рэвалюцыя 1917 г. і ўсталяванне савецкай улады ў Беларусі. Абласны выканаўчы камітэт Заходняй вобласці і Заходняга фронту. 2. Абвяшчэнне Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусі (ССРБ). Маніфест Часовага рабоча-сялянскага ўрада Беларусі: гісторыка-прававы аналіз. 3. I з'езд Саветаў ССРБ. Ліквідацыя ССРБ і ўтварэнне Літоўска-Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі (ЛітБел ССР). 4. Польшка-савецкая вайна. Другое абвяшчэнне Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
6.5	1. Прававая сістэма у 1917–1922 гг. 2. Канстытуцыя БССР 1919 г. 3. II з'езд Саветаў ССРБ. Прыняцце Дапаўненняў да Канстытуцыі ССРБ 1919 г. 4. Рыжскі мірны дагавор і яго наступствы.		2	
7.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік (1922–1939 гг.)	4	4	
7.1	1. Уваходжанне БССР у склад Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. 2. Грамадскі лад БССР у 1922–1939 гг.	2		
7.2	1. Дзяржаўны лад БССР у 1922–1939 гг. 2. Прававая сістэма БССР у 1922–1939 гг.	2		

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Форма кантролю велаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	
7.3	1. Уваходжанне БССР у склад Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. 2. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў БССР у перыяд НЭП і беларусізацыі ў 20-я гады ХХ ст. 3. Станаўленне адміністрацыйна-каманднай сістэмы ў БССР. Грамадскі і дзяржаўны лад БССР у 30-я гады ХХ ст. 4. Судовая сістэма БССР і пазасудовыя рэпрэсіўныя органы.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
7.4	1. Распрацоўка, прыняцце і асноўныя палажэнні Канстытуцыі БССР 1927 г. 2. Канстытуцыя БССР 1937 г.: гісторыка-прававы аналіз. 3. Сістэматызацыя заканадаўства БССР у міжваенны перыяд. 4. Змены ў крымінальным і грамадзянскім праве БССР.		2	
8.	Заходнебеларускія землі ў складзе Польскай Рэспублікі. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з Беларускай ССР (1921–1941 гг.).	2	2	
8.1	1. Грамадскі і дзяржаўны лад Польскай Рэспублікі (1921-1939 гг.) і польская дзяржаўная палітыка на далучаных заходнебеларускіх землях. 2. Прававое становішча заходнебеларускіх земель ў Польскай Рэспубліцы. 3. Пачатак Другой сусветнай вайны. Прыняцце Заходняй Беларусі ў склад СССР і БССР.	2		
8.2	1. Грамадскі і дзяржаўны лад Польскай Рэспублікі (1921-1939 гг.). 2. Сацыяльна-эканамічная палітыка польскіх улад у Заходняй Беларусі. Палітыка паланізацыі насельніцтва заходнебеларускіх зямель. 3. Нацыянальна-вызваленчая барацьба беларускага народа ў Заходняй Беларусі (1921–1939 гг.). 4. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з Беларускай ССР.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
9.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пад час Вялікай Айчыннай вайны (1941–1945 гг.)	4	6	
9.1	1. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. 2. Гераізм савецкага народа ў пачатковы перыяд вайны 3. Змены ў дзяржаўным ладзе і прававой сістэме СССР і БССР у час Вялікай Айчыннай вайны.	2		
9.2	1. Фашысцкі акупацыйны рэжым ў Беларусі. Палітыка генацыда беларускага народа. 2. Усенародная барацьба савецкага народа з фашысцкімі захопнікамі на акупіраванай тэрыторыі. Партызанскі рух і антыфашысцкае падполле ў Беларусі. 3. Вызваленне тэрыторыі Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў. Заканчэнне Вялікай Айчыннай вайны.	2		
9.3	1. Міжнароднае становішча ў 1930-х гг. Спробы СССР стварыць сістэму калектыўнай бяспекі. 2. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. 3. Гераізм савецкага народа ў абарончых баях 1941 г. 4. Змены ў дзяржаўным ладзе і прававой сістэме СССР і БССР у час Вялікай Айчыннай вайны.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарска заняці	
9.4	1. Палітыка генацыда беларускага народа на акупаванай тэрыторыі Беларусі. 2. Станаўленне і развіццё партызанскага руха на Беларусі ў 1941 – 1942 гг. Стварэнне Цэнтральнага штаба партызанскага руху і Беларускага штаба партызанскага руху. 3. Асноўныя напрамкі баявой дзейнасці беларускіх партызан у 1943 – 1944 гг. «Рэйкавая вайна». 4. Антыфашысцкае падполле ў Беларусі: формы і метады барацьбы		2	паведамленні і дакладаў, тэсціраванне.
9.5	1. Пачатак вызвалення тэрыторыі Беларусі ад нацысцкіх акупантаў (восень – зіма 1943 г.). 2. Поўнае вызваленне БССР ад фашысцкіх захопнікаў. Аперацыя «Баграціён» (1944 г.). 3. Закачэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войнаў. 4. Асаблівасці аднаўлення дзейнасці савецкіх дзяржаўных і партыйных органаў у БССР. Узнаўленне народнай гаспадаркі рэспублікі.		2	
10.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік у другой палове 40-х – пачатку 90-х гадоў XX ст.	6	6	
10.1	1. Грамадскі лад БССР у другой палове 40-х – сярэдзіне 80-х гг. XX ст. 2. Дзяржаўны лад БССР у другой палове 40-х – сярэдзіне 80-х гг. XX ст.	2		
10.2	1. Прававая сістэма БССР у 1944 – 1985 гг. 2. Канстытуцыя БССР 1978 г.	2		
10.3	1. Сістэмны крызіс у СССР. Спробы рэфармавання палітычнай сістэмы. 2. Дэзінтэграцыйныя працэсы ў СССР. Абвяшчэнне 27 ліпеня 1990 г. Вярхоўным Саветам БССР поўнага дзяржаўнага суверэнітэту БССР. 3. Скасаванне СССР. Прававое замацаванне беларускага дзяржаўнага суверэнітэту.	2		
10.4	1. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 40-х – сярэдзіне 50-х гг. XX ст. 2. XX з'езд КПСС 1956 г. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 50-х – сярэдзіне 60-х гг. XX ст. Утварэнне саўнаргаса БССР. 3. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 60-х – сярэдзіне 80-х гг. XX ст. 4. Міжнародная дзейнасць БССР. БССР – краіна-заснавальніца Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.		2	
10.5	1. Развіццё асноўных галін права БССР ў пасляваенны перыяд (крымінальнае, грамадзянскае і інш.) (1944 – 1953 гг). Абмежаванне кампетэнцыі БССР у праватворчасці. 2. Актывізацыя праватворчай дзейнасці рэспублікі ў другой палове 50-х – 60-х гг. Крымінальны і крымінальна-працэсуальны кодэксы 1960 г, цывільны і цывільны працэсуальны кодэксы 1964 г. 3. Канстытуцыя БССР 1978 г. Змены ў Канстытуцыі БССР 1978 г. Гісторыка-прававы аналіз. 4. Заканадаўчая дзейнасць Вярхоўнага Савета БССР ў 70–х пачатку 90-х гг.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
10.6	1. Прычыны і наступствы сістэмнага крызісу ў СССР. 2. Пачатак і напрамкі палітыкі «Перабудовы». 3. Абвяшчэнне 27 ліпеня 1990 г. Дэкларацыі Вярхоўнага Савета БССР «Аб дзяржаўным суверэнітэце БССР». 4. Апошнія спробы рэфармавання СССР. Жнівеньскі «путч» 1991 г.		2	
11.	Дзяржаўнасць і права сувярэннай Рэспублікі Беларусь (1991 – пачатак XXI ст.)	2	2	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняткі	
11.1	1. Фарміраванне асноў дэмакратычнай сацыяльнай прававой дзяржаўнасці. Першая Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь і яе палітыка-прававая эвалюцыя. 2. Рэферэндумы Рэспублікі Беларусь 1995, 1996, 2004, 2022 гг. і іх палітыка-прававое значэнне для ўстойлівага дзяржаўна-прававога развіцця. 3. Дзяржаўны лад Рэспублікі Беларусі на сучасным этапе. 4. Прававая сістэма Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.	2		
11.2	1. Канстытуцыйнае будаўніцтва ў Беларусі. Рэферэндумы Рэспублікі Беларусь 1995, 1996, 2004, 2022 гг. 2. Дзяржаўны лад Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе. 3. Фарміраванне прававой сістэмы. Кадыфікацыя заканадаўства Рэспублікі Беларусь. 4. Міжнародная дзейнасць Рэспублікі Беларусь. Саюз Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі.		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў, тэсціраванне.
	<i>У выніку, у 2 семестры</i>	44	46	
	<i>Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне</i>			Апытанне (у вуснай ці пісьмовай форме), або тэсціраванне па тэме тэме 9 (на выбар выкладчыка)
	<i>Форма прамежкавай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне</i>			Экзамен (вусна)
	<i>Агульная колькасць па вучэбнай дысцыпліне</i>	44	46	

**Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны
па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства»
прафілізацыя «Дзяржаўна-прававая дзейнасць»
для завочнай формы атрымання вышэйшай адукацыі
(тэрмін атрымання адукацыі 5 гадоў)**

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін			Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	Самастойная праца	
2 семестр					
1.	Прадмет гісторыі дзяржавы і права Беларусі і яго асаблівасці. Гістарыяграфія, перыядызацыя	2			
	1. Прадмет, задачы і метады гісторыі дзяржавы і права Беларусі. 2. Перыядызацыя гісторыі дзяржавы і права Беларусі. 3. Гістарыяграфія гісторыі дзяржавы і права Беларусі.	2			
2.	Грамадска-палітычны лад і права першых дзяржаўных ўтварэнняў на беларускіх землях (IX – першая палова XIII ст.).	2			
	1. Зараджэнне дзяржаўнасці ва ўсходніх славян. Полацкае, Тураўскае, Смаленскае і іншыя княствы як першыя дзяржаўныя ўтварэнні на беларускіх землях. 2. Асноўныя рысы і асаблівасці грамадскага ладу дзяржаў-княстваў ранняга сярэднявечча. 3. Дзяржаўны лад княстваў ранняга сярэднявечча.	2			
	1. Старажытнае насельніцтва на тэрыторыі сучаснай Беларусі. 2. Канцэпцыі паходжання дзяржаўнасці. 3. Месца беларускіх зямель у складзе Старажытнарускай дзяржавы – Русь. 4. Фарміраванне класаў і сацыяльных груп насельніцтва. 5. Сістэма органаў улады і кіравання. Князь і княжацкая ўлада. Службовыя асобы. Веча. 6. Суд і судаводства. 7. Хрысціянізацыя насельніцтва. Дзяржава і царква. 8. Старажытнае права на беларускіх землях. Крыніцы права ў IX– XIII стст. Звычайнае права: сутнасць, асноўныя рысы. 9. Першыя пісанія помнікі права: Руская Праўда, княжацкія статуты, міждзяржаўныя дагаворы (з Візантыяй ў X ст., дагавор 1229 г. з Рыгай і Гоцкім берагам і інш.). 10. Кананічнае права. Рэцэпцыя візантыйскага царкоўнага права. «Кормчая кніга».			с/п	
3.	Беларускія землі ў складзе Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў другой палове XIII ст. - першай палове XVI ст. Грамадскі і дзяржаўны лад, прававая сістэма	2			
	1. Дзяржаўны лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст. 2. Грамадскі лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст. 3. Міжнародныя адносіны Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з замежнымі дзяржавамі. Уніённыя пагадненні Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з Польскім каралеўствам у канцы XIV – першай палове XVI ст.	2			

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	
	<p>1. Асноўныя канцэпцыі паходжання Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.</p> <p>2. Знешнія і ўнутраныя, сацыяльна-эканамічныя і палітычныя перадумовы працэсу ўтварэння Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.</p> <p>3. Працэс фарміравання тэрыторыі Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага, яго адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел ў другой палове XIII– першай палове XVI стст. Васальная залежнасць мясцовых (удзельных) князёў ад вялікага князя.</p> <p>4. Структура феадальнага грамадства. Падзел на класы і саслоўі. Фарміраванне саслоўя шляхты. Правы статус шляхты.</p> <p>5. Правы статус духавенства (праваслаўнага, рыма-каталіцкага і пратэстанцкага і інш.).</p> <p>6. Сацыяльнае і прававое становішча розных катэгорый сялян. Працэс запрыгонвання сялян і яго адлюстраванне ў заканадаўстве.</p> <p>7. Гарадское насельніцтва і яго структурны падзел. Афармленне прававога становішча гараджан (месцічаў). Правы і абавязкі гараджан вялікакняжацкіх (дзяржаўных) гарадоў і прыватнаўласніцкіх гарадоў. Статус гараджан у гарадах з магдэбургскім правам.</p> <p>8. Утварэнне цэхаў і брацтваў. Барацьба гараджан за сацыяльныя і палітычныя правы.</p> <p>9. Сістэма органаў дзяржаўнай улады. Прававое становішча вялікага князя (гаспадара) дзяржавы. Рада Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Яе склад і кампетэнцыя. Змены ў прававым становішчы рады ў XV -XVI стст.</p> <p>10. Вышэйшыя службовыя асобы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага (земскія і дворныя): маршалак земскі, канцлер, гетман земскі, падскарбі земскі і іншыя службовыя асобы дзяржавы. Іх прававое становішча і дзейнасць.</p> <p>11. Сойм Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Працэс станаўлення, склад і парадак дзейнасці. Кампегэішыя сойма. Заканадаўчая дзейнасць сойма.</p> <p>12. Мясцовыя органы дзяржаўнай улады ў перыяд цэнтралізацыі дзяржавы. Службовыя асобы мясцовай адміністрацыі. Ваяводы. Старасты. Дзяржаўцы. Павятовыя маршалкі. Харужыя. Старцы. Соцкія. Іншыя службовыя асобы.</p> <p>13. Органы ўлады і кіравання ў гарадах. Станаўленне самакіравання ў гарадах з магдэбургскім правам. Прававое становішча вайта. Гарадская рада. Бурмістры. Статус лаўнікаў.</p> <p>14. Судовая сістэма і судаводства Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI стст.</p> <p>15. Вышэйшыя судовыя органы дзяржавы. Гаспадарскі (вялікакняжацкі, задворны) суд. Маршалкоўскі суд. Камісарскі суд. Канцлерскі суд. Суд падскарбія земскага. Гетманскі суд. Суд паноў-рады.</p>			с/п

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін			Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	Самастойная праца	
	<p>16. Вышэйшыя (цэнтральныя) суды дзяржавы. Гаспадарскі (Вялікакняжацкі) суд, яго склад, кампетэнцыя і парадак дзейнасці. Суд паноў-рады. Камісарскі суд. Соймавы суд. Падсуднасць спраў.</p> <p>17. Мясцовыя суды: замкавы (гродскі), земскі, падкаморскі, каптуровы, копны, войтаўска-лаўніцкі. Перыяд утварэння, склад, парадак фарміравання і дзейнасці. Падсуднасць спраў. Сялянскія суды. Вотчынны суд феадала над залежнымі людзьмі. Судова-працэсуальнае права.</p> <p>18. Сістэмнае рэфармаванне дзяржаўнага ладу Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў 50 – 60-х гг. XVI ст. (аграрная, адміністрацыйна-тэрытарыяльная, ваенная, парламенцкая, судовая рэформы Жыгімонта Аўгуста). «Устава на валокі 1557 г.».</p> <p>19. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага пасля рэформы.</p> <p>20. Сістэма парэформенных мясцовых судаў. Састаў і юрысдыкцыя судаў гродскіх, земскіх і падкаморскіх. Ваяводскія і павятовыя соймакі. Кампетэнцыя і дзейнасць. Змена кампетэнцыі мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў ваяводствах і паветах пасля рэформы.</p> <p>21. Міжнародныя прававыя дагаворы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з Вялікім княствам Маскоўскім, з Тэўтонскім ордэнам, Вялікім княствам Цвярскім, Ноўгародскай феадальнай рэспублікай, Лівоніяй і інш.</p> <p>22. Агульная характарыстыка і асноўныя этапы развіцця прававой сістэмы. Асноўныя крыніцы права ў перыяд фарміравання Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Звычайнае права і абмежаванне яго дзейнасці.</p> <p>23. Граматы (прывілеі) - важнейшыя крыніцы права XV - пачатку XVI стст. Агульназемскія прывілеі Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага і іх гісторыка-прававы аналіз. Абласныя прывілеі і іх характарыстыка. Валасныя граматы. Гарадскія граматы на магдэбургскае права.</p> <p>24. Соймавыя пастановы. Пастановы павятовых соймакаў.</p> <p>25. Статут (Судзэбнік) вялікага князя Казіміра Ягайлавіча 1468 г.</p> <p>26. Кадыфікацыя права ў XVI ст. Статут Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 1529 г. і яго значэнне.</p> <p>27. Прававое замацаванне сістэмнай рэформы грамадскага і дзяржаўнага ладу Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў Статуце 1566 г. Асноўныя палажэнні Статута 1566 г. Праблема выкарыстання субсідыярных крыніц права: рымскага, нямецкага, кананічнага і інш. Міжнародныя дагаворы - важныя крыніцы права Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага XV - XVIII стст.</p> <p>28. Працэс фарміравання важнейшых інстытутаў і галінаў феадальнага права ў XIV - XVI стст. Асноўныя палажэнні галіновага права (канстытуцыйнага, грамадзянскага, адміністрацыйнага, вайсковага, зямельнага, крымінальнага, судова-працэсуальнага і інш.).</p> <p>29. Станаўленне канстытуцыйнага заканадаўства ў XVI ст. Злачынства і пакаранне. Змены ў крымінальным і крымінальна-працэсуальным праве ў XV - XVI стст. Развіццё асноўных інстытутаў грамадзянскага права ў XV - XVI стст. Характэрныя асаблівасці і тэндэнцыі ў развіцці апякунскага, шлюбна-сямейнага, залогавага, прыродаахоўчага права ў XVI ст.</p> <p>30. Воінскія ўставы. Фарміраванне воінскага права.</p>			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	
4.	Беларускія землі ў складзе Рэчы Паспалітай (другая палова XVI – канец XVIII ст.). Асаблівасці грамадскага, дзяржаўнага ладу і права	2		
	1. Люблінская унія Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага і Кароны Польскай 1569 г. Грамадска-дзяржаўны лад беларускіх зямель у складзе Рэчы Паспалітай. 2. Судовая сістэма ВКЛ у складзе Рэчы Паспалітай. 3. Прычыны і наступствы падзелу Рэчы Паспалітай. Паўстанне 1794 г. пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі.	2		
	1. Грамадскі лад Рэчы Паспалітай. 2. Правы статус шляхецтва. Паланізацыя шляхты. 3. Канчатковае запрыгоньванне сялян, заканадаўчае афармленне. Правое становішча гараджан. 4. Правы статус прадстаўнікоў этнічных меншасцей. 5. Берасцейская царкоўная ўнія 1596 года і яе наступствы. 6. Дзяржаўна-правое становішча Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў складзе Рэчы Паспалітай. Форма дзяржаўнага ўладкавання Рэчы Паспалітай ў XVII - XVIII стст. 7. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Польскага каралеўства і Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. 8. Вышэйшыя органы ўлады і кіравання Рэчы Паспалітай. 9. Кароль Рэчы Паспалітай, яго прававое становішча і паўнамоцтвы. «Генрыкавы артыкулы», «Пакта канвента». 10. Сойм Рэчы Паспалітай. Яго склад і парадак дзейнасці. Сенат Рэчы Паспалітай. Пасольская ізва. 11. Соймавыя пастановы. 12. Павятовыя соймікі, іх дзейнасць і пастановы. 13. Спробы правядзення рэформаў дзяржаўнага ладу ў сярэдзіне XVIII ст. Змены ў дзейнасці сойма і павятовых соймаў. Утварэнне скарбавай і вайскавай камісій. Заснаванне адукацыйнай камісіі. 14. Пастаянная Рада і яе дэпартаменты. 15. Слуцкая і Барская канфедэрацыі. Прыняцце закона аб ураўненні ў правах прывольных і пратэстантаў з католікамі. 16. Арганізацыя войска. 17. Мясцовыя органы ўлады і кіравання. Службовыя асобы мясцовай адміністрацыі (ваявода, кашталян, судовы староста, цівун, павятовы маршалак, падкаморы, харужы, войскі, стольнік, падстолі, падчашы і інш.). 18. Кіраванне гарадамі і мястэчкамі ў сістэме органаў улады. 19. Галоўны Трыбунал Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага, стварэнне, парадак фарміравання і дзейнасці, юрысдыкцыя. 20. Задворны суд манарха. Інстытут інстыгатора. Асэсарскі суд. Рэфэрэндарскі суд. 21. Соймавы суд: склад, юрысдыкцыя. 22. Суд Камісіі скарбавай Літоўскай, Скарбовы трыбунал. 23. духоўны Трыбунал. 24. Надзвычайныя суды. Каптуровы суд. Канфедэрацкі суд. 25. Інстытут адвакатуры. Інстытут вознага і вознага-генерала. Папярэдняе следства («шкрутыніўм»).			с/п

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	
	<p>26. Першы падзел Рэчы Паспалітай.</p> <p>27. Заканадаўчая дзейнасць Чатырохгадовага сойма Рэчы Паспалітай. Новыя тэндэнцыі ў развіцці права.</p> <p>28. Канстытуцыя («Закон аб урадзе») Рэчы Паспалітай 1791 года. Змены ў дзяржаўным ладзе і ў сістэме вышэйшых органаў улады. Утварэнне і склад «Аховы законаў» Рэчы Паспалітай. Вялікія камісіі: паліцыі, войска, скарбу, адукацыі.</p> <p>29. Таргавіцкая канфедэрацыя і замежная інтэрвенцыя. Другі падзел Рэчы Паспалітай. Гродзенскі сойм і яго Канстытуцыя. Паўстанне 1794 г. пад кіраўніцтвам А.Т. Касцюшкі. Органы паўстання. Паланецкі ўніверсал.</p> <p>30. Трэці падзел Рэчы Паспалітай. Далучэнне Беларусі да Расійскай імперыі.</p> <p>31. Прававая сістэма Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Крыніцы права Рэчы Паспалітай.</p> <p>32. Агульная характарыстыка Статута 1588 г. Змены ў канстытуцыйным, грамадзянскім, крымінальным, працэсуальным і іншых галінах права.</p> <p>33. Кардынальныя правы 1768, 1775, 1791 гадоў. Заканадаўства Чатырохгадовага сойма.</p> <p>34. Volumina legum. Праекты новых законаў.</p> <p>35. Развіццё гарадскога права.</p> <p>36. Міжнародныя дагаворы Рэчы Паспалітай з Швецыяй, Турцыяй, Расіяй і інш.</p>			с/п
5.	Беларускія землі ў складзе Расійскай імперыі (канец XVIII ст. - 1917 г.). Асаблівасці грамадскага, дзяржаўнага ладу і права	2		
	<p>1. Асаблівасці грамадскага ладу Паўночна-Заходняга краю Расійскай імперыі.</p> <p>2. Дзяржаўны лад Расійскай імперыі і імперская дзяржаўная палітыка ў заходніх губернях.</p> <p>3. Судовая сістэма Расійскай імперыі.</p>	2		
	<p>1. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел беларускіх зямель ў складзе Расійскай імперыі.</p> <p>2. Тэльзіцкі мірны дагавор 1807 г. і далучэнне да Расійскай імперыі Беларускай акругі. Праекты аднаўлення Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Вайна 1812 г.</p> <p>3. Органы расійскага мясцовага кіравання на тэрыторыі Беларусі Генерал-губернатар, яго паўнамоцтвы. Губернатар і губернскае праўленне. Казённая палата і іншыя губернскія ўстановы. Павятовыя органы дзяржаўнага кіравання.</p> <p>4. Губернскія і павятовыя дваранскія сходы як органы саслоўнага самакіравання.</p> <p>5. Судовыя ўстановы ў беларускіх губернях і паветах.</p> <p>6. Паўстанне 1831 г. і яго вынікі.</p> <p>7. Полацкі царкоўны сабор і ліквідацыя ўніяцкай царквы.</p> <p>8. Права. Кадыфікацыя мясцовага права. Праект зводу законаў заходніх губерняў. Увядзенне ў дзеянне законаў Расійскай імперыі. Адмена дзеяння Статута 1588 г.</p> <p>9. Асаблівасці правядзення расійскіх буржуазных рэформ на тэрыторыі Заходніх губернях.</p>			с/п

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	
	<p>10. Скасаванне прыгоннага права. Маніфест 19 лютага 1861 г. Агульнае Палажэнне аб сялянах, якія выйшлі з прыгоннай залежнасці. Палажэнне аб губернях і павятовых установах па сялянскіх справах. Мясцовыя палажэнні. Паўстанне 1863–1864 гг. Асаблівасці правядзення сялянскай рэформы на тэрыторыі Заходніх губерняў. Прававое становішча сялян пасля рэформы.</p> <p>11. Рэформа мясцовых органаў. Міравыя пасрэднікі. Сялянскія сходы. Валасное праўленне. Валасны суд.</p> <p>12. Паліцэйская рэформа 1862 г., яе значэнне.</p> <p>13. Земская рэформа і асаблівасці яе правядзення на тэрыторыі Заходніх губернях. Земскія сходы і іх управы.</p> <p>14. Рэарганізацыя гарадскіх оранаў кіравання ў 1870 г. і 1892 г.</p> <p>15. Ваенная і іншыя рэформы.</p> <p>16. Контррэформы ў Расійскай імперыі ў другой палове XIX ст.</p> <p>17. Рэвалюцыйны і нацыянальны рух на тэрыторыі Заходніх губернях у пачатку XX ст. Рэвалюцыя 1905-1907 гг. Маніфест 6 жніўня 1905 г. аб утварэнні Дзяржаўнай Думы, Маніфест ад 17 кастрычніка 1905 г. аб удасканаленні дзяржаўнага парадку. Канстытуцыйны характар «Звона асноўных дзяржаўных законаў» (1906 г.). Дзяржаўны Савет і яго дзейнасць.</p> <p>18. Стальпінская аграрная рэформа.</p> <p>19. Беларускія землі ў гады Першай сусветнай вайны. Акупацыя беларускіх зямель Германіяй.</p> <p>20. Рэвалюцыйныя падзеі 1917 г. на тэрыторыі Беларусі.</p> <p>21. Развіццё права ў канцы XIX – пачатку XX стст. Змены ў цывільным, крымінальным і працэсуальным праве. Крымінальнае ўлажэнне 1903 г.</p> <p>22. Заканадаўства Расіі ваеннага часу (1914–1917 гг.).</p> <p>23. Заканадаўства Часовага ўраду Расіі. Усталяванне троеўладзя на тэрыторыі беларускіх губернях.</p>			с/п
6.	Станаўленне беларускай нацыянальнай дзяржаўнасці ў перыяд рэвалюцыйных пераўтварэнняў і ўтварэнне Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі (1917-1922 гг.)	2		
	<p>1. Абвяшчэнне Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусі 1 студзеня 1919 г. і Літоўска-Беларускай ССР у лютым 1919 г.</p> <p>2. Польска-савецкая вайна. Другое абвяшчэнне Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі.</p> <p>3. Станаўленне прававой сістэмы Савецкай Беларусі (1917-1922 гг.).</p>	2		
	<p>1. Лютаўская рэвалюцыя ў Расійскай імперыі. Троеўладдзе ў Беларусі.</p> <p>2. Актывізацыя беларускага нацыянальнага руху. З'езд беларускіх нацыянальных арганізацый 25 - 27 сакавіка 1917 г. у Мінску. II з'езд беларускіх нацыянальных арганізацый.</p> <p>3. Беларускі нацыянальны рух на тэрыторыі Беларусі, акупаванай Германіяй. Дзейнасць Віленскай беларускай рады.</p> <p>4. Кастрычніцкая рэвалюцыя 1917 г. Усталяванне Савецкай улады на неакупаванай войскамі Германіі тэрыторыі Беларусі. Абласны выканаўчы камітэт Заходняй вобласці і фронта, яго Прэзідыум і Савет Народных Камісараў.</p> <p>5. Усебеларускі з'езд (кангрэс) у Мінску ў снежні 1917 г. Рада Усебеларускага з'езда і яе выканаўчы камітэт.</p> <p>6. Брэст-Літоўскі мірны дагавор і яго гісторыка-прававая характарыстыка.</p>			с/п

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	
	<p>7. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі. Устаўныя граматы. Першы ўрад Беларускай Народнай Рэспублікі (Народны Сакратарыят) і яго дзейнасць. Устаўныя граматы БНР і іх гісторыка-прававы аналіз.</p> <p>8. Першы з'езд КП(б)Б і яго рашэнні.</p> <p>9. Фарміраванне і склад першага Часовага рабоча-сялянскага ўрада ССРБ.</p> <p>10. Маніфест Часовага рабоча-сялянскага ўрада Беларусі аб стварэнні Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі ад 1 студзеня 1919 г.</p> <p>11. Тэрыторыя ССРБ. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел.</p> <p>12. Першы з'езд Саветаў ССРБ і яго рашэнні.</p> <p>13. Першая Канстытуцыя ССРБ 1919 г.</p> <p>14. Ліквідацыя ССРБ і ўтварэнне Літоўска-Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі (ЛітБел). Вышэйшыя і мясцовыя органы савецкай ўлады ЛітБел.</p> <p>15. Другі з'езд Саветаў ССРБ (снежань 1920 г.). Прыняцце Дапаўненняў да Канстытуцыі ССРБ 1919 г.</p> <p>16. Правахоўныя органы ССРБ і прававое рэгуляванне іх дзейнасці.</p> <p>17. Рыжскі мірны дагавор Польшчы з РСФСР і ССРУ 1921 г. Падзел тэрыторыі Беларусі.</p> <p>18. Тэрыторыя, вышэйшыя і мясцовыя органы дзяржаўнай улады ССРБ. Узаемаадносіны РСФСР і ССРБ ў 1921–1922 гг.</p> <p>19. Саюзны рабоча-сялянскі дагавор 1921 г.</p> <p>20. Увядзенне ў дзеянне на тэрыторыі ССРБ заканадаўчых актаў РСФСР – Крымінальнага кодэкса 1922 г., Крымінальнага працэсуальнага кодэкса 1922 г., Кодэкса законаў аб працы 1922 г.</p>			
7.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік (1922-1939 гг.)		2	
	<p>1. Уваходжанне БССР у склад Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.</p> <p>2. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў БССР у перыяд НЭП і беларусізацыі ў 20-я гады XX ст.</p> <p>3. Станаўленне адміністрацыйна-каманднай сістэмы ў БССР. Грамадскі і дзяржаўны лад БССР у 30-я гады XX ст.</p> <p>4. Судовая сістэма БССР і пазасудовыя рэпрэсіўныя органы.</p>		2	Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, тэсціраванне.
	<p>21. Станаўленне сістэмы савецкіх органаў ўлады ў БССР. З'езды Саветаў БССР. Заканадаўчая дзейнасць ЦВК і СНК БССР. Мясцовыя Саветы і іх выканкомы.</p> <p>22. Стварэнне СССР. Саюзны дагавор 1922 г. Канстытуцыя СССР 1924 г.</p> <p>23. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел. Вяртанне ў склад БССР усходніх раёнаў Беларусі ў 1924, 1926 гг. Увядзенне новага (акруговага) адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу.</p> <p>24. Судовы лад БССР. Пракуратура. Народны камісарыят унутраных спраў БССР.</p> <p>25. Тэндэнцыі і асаблівасці ў развіцці заканадаўства Беларускай ССР. Увядзенне ў дзеянне кодэксаў і іншых нарматыўных актаў РСФСР. Уласная кадыфікацыя заканадаўства.</p> <p>26. Канстытуцыя Беларускай ССР 1927 г.</p> <p>27. Вышэйшыя і мясцовыя органы савецкай улады ў БССР у 30-я г. Падпарадкаванне дзейнасці дзяржаўнага апарата партыйным камітэтам Камуністычнай партыі.</p>			с/п

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі		
	<p>28. Калектывізацыя сельскай гаспадаркі і яе вынікі. Дырэктывы XV з'езда УКП(б). Машынна-трактарныя станцыі і іх палітадзелы як органы кіравання калгасамі.</p> <p>29. Рэарганізацыя кіраўніцтва прамысловасцю. Пяцігадовыя планы развіцця эканомікі.</p> <p>30. Фарміраванне рэпрэсіўнага дзяржаўнага апарата ў СССР. Парушэнне законнасці і палітычныя рэпрэсіі ў Беларусь.</p> <p>31. Канстытуцыя СССР 1936 г. і Канстытуцыя БССР 1937 г. Змены ў сістэме савецкіх органаў улады і кіравання. Утварэнне Вярхоўнага Савета БССР і яго Прэзідыўма.</p> <p>32. Увядзенне абласнога адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу.</p> <p>33. Палажэнне аб судовым ладзе СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік ад 16 жніўня 1938 г.</p> <p>34. Негатыўныя тэндэнцыі ў развіцці савецкага права. Змены ў крымінальным і крымінальна-працэсуальным заканадаўстве.</p>			с/п	
8.	Заходнебеларускія землі ў складзе Польскай Рэспублікі. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з Беларускай ССР (1921-1941 гг.).				
	<p>1. Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы (II Рэчы Паспалітай).</p> <p>2. Дзяржаўны і грамадскі лад Польшчы. Дзейнасць вышэйшых і мясцовых органаў дзяржаўнай улады Польшчы адносна Заходняй Беларусі.</p> <p>3. Дзейнасць прадстаўнікоў беларускага народа ў Сойме і Сенаце II Рэчы Паспалітай. Беларускі пасольскі клуб.</p> <p>4. Дзяржаўны пераварот 12–13 мая 1926 г. і ўсталяванне рэжыму «санацыі».</p> <p>5. Права II-й Рэчы Паспалітай. Канстытуцыі Рэчы Паспалітай 1921, 1935 гг. Тэндэнцыі ў развіцці заканадаўства (крымінальнага, грамадзянскага і інш.).</p> <p>6. Правое становішча насельніцтва Заходняй Беларусі. Нацыянальна-вызваленчая барацьба беларускага народа Заходняй Беларусі ў 20-30-я гг.</p> <p>7. Міжнародныя адносіны СССР напярэдадні другой сусветнай вайны. Спробы СССР стварыць сістэму калектывнай бяспекі. Савецка-германскія пагадненні ў канцы 30-х гг. Дагавор паміж СССР і Германіяй 1939 г.</p> <p>8. Гітлераўская агрэсія супраць Польшчы і пачатак другой сусветнай вайны ў верасні 1939 г. Уступленне Чырвонай Арміі на тэрыторыю Заходняй Беларусі.</p> <p>9. Перадача Віленскага краю Літоўскай Рэспубліцы 10 кастрычніка 1939 г.</p> <p>10. Утварэнне часовых органаў улады ў Заходняй Беларусі. Іх склад і дзейнасць. Народны (Нацыянальны) сход Заходняй Беларусі і яго рашэнні. Дэкларацыі Народнага (Нацыянальнага) сходу.</p> <p>11. Прыняцце Заходняй Беларусі ў 1939 г. у склад СССР і БССР.</p> <p>12. Утварэнне абласцей, раёнаў і сельсаветаў на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Фарміраванне органаў савецкай улады ў заходніх абласцях Беларускай ССР.</p>			с/п	
	Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне.				Апытанне (у вуснай ці пісьмовай форме), або тэсціраванне па тэме 7 (на выбар выкладчыка)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі		
	<i>У выніку, у 2 семестры</i>	12	2		
3 семестр					
9.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пад час Вялікай Айчыннай вайны (1941-1945 гг.)		2		
	1. Палітыка генацыда беларускага народа на акупаванай тэрыторыі Беларусі. 2. Станаўленне і развіццё партызанскага руха на Беларусі ў 1941 – 1942 гг. Стварэнне Цэнтральнага штаба партызанскага руху і Беларускага штаба партызанскага руху. 3. Асноўныя напрамкі баявой дзейнасці беларускіх партызан у 1943 – 1944 гг. «Рэйкавая вайна». 4. Антыфашысцкае падполле ў Беларусі: формы і метады барацьбы.		2		Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, тэсціраванне.
	1. Вераломны напад гітлераўскай Германіі на Савецкі Саюз. Прычыны няўдач Чырвонай Арміі ў першыя месяцы вайны. 2. Утварэнне Дзяржаўнага Камітэта Абароны СССР і іншых надзвычайных савецкіх органаў на перыяд вайны. Дзяржаўныя органы БССР і іх дзейнасць у перыяд вайны. 3. Асаблівасці ў праве ваеннага перыяду. Змены ў крымінальным, крымінальна-працэсуальным, працоўным, грамадзянскім, шлюбна-сямейным заканадаўстве. 4. Нямецкі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі. 5. Пачатак вызвалення Беларусі ад гітлераўскіх акупантаў. Аперацыя «Баграціён». Асаблівасці аднаўлення і дзейнасці савецкіх органаў дзяржаўнай улады, партыйных органаў у вызваленых раёнах Беларусі. 6. Аднаўленне народнай гаспадаркі рэспублікі і яго нарматыўнае рэгуляванне. 7. Тэрытарыяльныя страты Беларускай ССР.			с/п	
10.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік у другой палове 40-х – пачатку 90-х гадоў XX ст.		2		
	1. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 40-х – сярэдзіне 50-х гг. XX ст. 2. XX з'езд КПСС 1956 г. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 50-х – сярэдзіне 60-х гг. XX ст. Утварэнне саўнаргаса БССР. 3. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 60-х – сярэдзіне 80-х гг. XX ст. 4. Міжнародная дзейнасць БССР. БССР – краіна-заснавальніца Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.		2		Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, тэсціраванне.
	1. Дзейнасць органаў дзяржаўнай улады БССР у першыя пасляваенныя гады. Вярхоўны Савет БССР і Прэзідыум Вярхоўнага Савста. 2. Пераўтварэнне Савета Народных Камісараў у Савет Міністраў рэспублікі. Кампетэнцыя і накірункі дзейнасці ўрада БССР.				

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі		
	<p>3. Асаблівасці дзейнасці мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў пасляваенны перыяд.</p> <p>4. Адбудова народнай гаспадаркі БССР. Першая пасляваенная пяцігодка развіцця народнай гаспадаркі.</p> <p>5. Партыйныя камітэты УКП(б)-КПСС і іх роля ў дзяржаўным кіраванні. Дзейнасць органаў міліцыі, пракуратуры і суда.</p> <p>6. Змены ў заканадаўстве СССР і БССР у другой палове 40-х - сярэдзіне 7. 50-х гг.</p> <p>8. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел БССР і змены ў ім.</p> <p>9. Змены ў кіраванні сельскай гаспадаркай і прамысловасцю. Утварэнне і ліквідацыя Саўнаргаса БССР.</p> <p>10. Актывізацыя праватворчай дзейнасці рэспублікі. Новыя тэндэнцыі ў праве. Кадыфікацыя заканадаўства.</p> <p>11. Новыя ініцыятывы СССР у сферы міжнародных адносін. Актывізацыя міжнароднай дзейнасці і пашырэнне міжнародных сувязяў БССР.</p> <p>12. Змены ў дзейнасці суда, пракуратуры, праваахоўчых органаў БССР. Вышэйшыя і мясцовыя органы дзяржаўнай улады і кіравання БССР у другой палове 60-х - першай палове 80-х гадоў. Вярхоўны Савет БССР і яго Прэзідыум. Савет Міністраў БССР. Міністэрствы і камітэты.</p> <p>13. Новае заканадаўства аб мясцовых Саветах і іх выканкамах.</p> <p>14. Нарастанне застоўных з'яў у грамадска-палітычным жыцці савецкіх рэспублік з другой паловы 70-х гг.</p> <p>15. Прыняцце Канстытуцыі СССР 1977 г. Канстытуцыя БССР 1978 г. Асаблівасці у развіцці права. Змены ў заканадаўстве БССР пасля прыняцця Канстытуцыі.</p> <p>16. Удасканаленне судовай сістэмы БССР. Змены ў заканадаўстве і дзейнасці суда, пракуратуры, праваахоўчых органах БССР.</p> <p>17. Пачатак рэфармавання і дэмакратызацыі грамадскіх адносін у СССР. Змены ў заканадаўстве СССР і БССР. Змены ў Канстытуцыі БССР 1978 года.</p> <p>18. Дзейнасць вышэйшых органаў улады СССР і БССР у 1985-1990 гг. Вярхоўны Савет БССР. Яго камісіі. Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР. Савет Міністраў БССР.</p> <p>19. Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР 1990 г.</p>			с/п	
11.	Дзяржаўнасць і права сувярэннай Рэспублікі Беларусь (1991 – пачатак XXI ст.)		2		
	<p>1. Канстытуцыйнае будаўніцтва ў Беларусі. Рэферэндумы Рэспублікі Беларусь 1995, 1996, 2004, 2022 гг.</p> <p>2. Дзяржаўны лад Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.</p> <p>3. Фарміраванне прававой сістэмы. Кадыфікацыя заканадаўства Рэспублікі Беларусь.</p> <p>4. Міжнародная дзейнасць Рэспублікі Беларусь. Саюз Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі.</p>		2		Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, тэсціраванне.

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі		
	<p>1. Наданне Дэкларацыі Вярхоўнага Савета БССР аб дзяржаўным суверэнітэце БССР статусу Канстытуцыйнага закона (25 жніўня 1991 г.), абвяшчэнне незалежнасці БССР.</p> <p>2. Дэмансацыя Саюзнага дагавора 1922 г. аб ўтварэнні СССР. Стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў (СНД). Міжнароднае прызнанне суверэннай Рэспублікі Беларусь.</p> <p>3. Станаўленне суверэннай сістэмы органаў дзяржаўнай улады і мясцовага самакіравання ў Рэспубліцы Беларусь. Судова-прававая рэформа ў Рэспубліцы Беларусь.</p> <p>4. Узнікненне новых палітычных партый у Рэспубліцы Беларусь.</p> <p>5. Змены ў сістэме органаў улады. Развіццё заканадаўства.</p> <p>6. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь і яго паўнамоцтвы. Усебеларускі народны сход</p> <p>7. Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь.</p> <p>8. Канстытуцыйны суд: стварэнне і дзейнасць.</p> <p>9. Пракуратура Рэспублікі Беларусь.</p>			с/п	
	<p>10. Новыя тэндэнцыі ў міжнародных адносінах.</p> <p>11. Прыняцце новых кодэксаў Рэспублікі Беларусь.</p>			с/п	
	<i>У выніку, у 3 семестры</i>		6		
	<i>Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне</i>				Апытанне (у вуснай ці пісьмовай форме), або тэсціраванне па тэме 9 (на выбар выкладчыка)
	<i>Форма прамежкавай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне</i>				Экзамен (вусна)
	<i>Агульная колькасць па вучэбнай дысцыпліне</i>	12	8		

Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны

Па спецыяльнасці 6-05-0414-02 «Дзяржаўнае ўпраўленне і права»
для завочнай формы атрымання вышэйшай адукацыі
(тэрмін атрымання адукацыі 3 гады).

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін			Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	Самастойная праца	
1 семестр					
1.	Прадмет гісторыі дзяржавы і права Беларусі і яго асаблівасці. Гістарыяграфія, перыядызацыя	2			
	1. Прадмет, задачы і метады гісторыі дзяржавы і права Беларусі. 2. Перыядызацыя гісторыі дзяржавы і права Беларусі. 3. Гістарыяграфія гісторыі дзяржавы і права Беларусі.	2			
2.	Грамадска-палітычны лад і права першых дзяржаўных ўтварэнняў на беларускіх землях (IX – першая палова XIII ст.).	2			
	1. Зараджэнне дзяржаўнасці ва ўсходніх славян. Полацкае, Тураўскае, Смаленскае і іншыя княствы як першыя дзяржаўныя ўтварэнні на беларускіх землях. 2. Асноўныя рысы і асаблівасці грамадскага ладу дзяржаў-княстваў ранняга сярэднявечча. 3. Дзяржаўны лад княстваў ранняга сярэднявечча.	2			
	1. Старажытнае насельніцтва на тэрыторыі сучаснай Беларусі. 2. Канцэпцыі паходжання дзяржаўнасці. 3. Месца беларускіх зямель у складзе Старажытнарускай дзяржавы – Русь. 4. Фарміраванне класаў і сацыяльных груп насельніцтва. 5. Сістэма органаў улады і кіравання. Князь і княжацкая ўлада. Службовыя асобы. Веча. 6. Суд і судаводства. 7. Хрысціянізацыя насельніцтва. Дзяржава і царква. 8. Старажытнае права на беларускіх землях. Крыніцы права ў IX– XIII стст. Звычайнае права: сутнасць, асноўныя рысы. 9. Першыя пісанія помнікі права: Руская Праўда, княжацкія статуты, міждзяржаўныя дагаворы (з Візантыяй ў X ст., дагавор 1229 г. з Рыгай і Гоцкім берагам і інш.). 10. Кананічнае права. Рэцэпцыя візантыйскага царкоўнага права. «Кормчая кніга».			с/п	
3.	Беларускія землі ў складзе Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў другой палове XIII ст. - першай палове XVI ст. Грамадскі і дзяржаўны лад, прававая сістэма	2			
	1. Дзяржаўны лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст. 2. Грамадскі лад Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI ст. 3. Міжнародныя адносіны Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з замежнымі дзяржавамі. Уніённыя пагадненні Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з Польскім каралеўствам у канцы XIV – першай палове XVI ст.	2			

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняткі		
	<p>1. Асноўныя канцэпцыі паходжання Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.</p> <p>2. Знешнія і ўнутраныя, сацыяльна-эканамічныя і палітычныя перадумовы працэсу ўтварэння Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.</p> <p>3. Працэс фарміравання тэрыторыі Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага, яго адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел ў другой палове XIII– першай палове XVI стст. Васальная залежнасць мясцовых (удзельных) князёў ад вялікага князя.</p> <p>4. Структура феадальнага грамадства. Падзел на класы і саслоўі. Фарміраванне саслоўя шляхты. Правы статус шляхты.</p> <p>5. Правы статус духавенства (праваслаўнага, рыма-каталіцкага і пратэстанцкага і інш.).</p> <p>6. Сацыяльнае і прававое становішча розных катэгорый сялян. Працэс запрыгонвання сялян і яго адлюстраванне ў заканадаўстве.</p> <p>7. Гарадское насельніцтва і яго структурны падзел. Афармленне прававога становішча гараджан (месцічаў). Правы і абавязкі гараджан вялікакняжацкіх (дзяржаўных) гарадоў і прыватнаўласніцкіх гарадоў. Статус гараджан у гарадах з магдэбургскім правам.</p> <p>8. Утварэнне цэхаў і брацтваў. Барацьба гараджан за сацыяльныя і палітычныя правы.</p> <p>9. Сістэма органаў дзяржаўнай улады. Прававое становішча вялікага князя (гаспадара) дзяржавы. Рада Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Яе склад і кампетэнцыя. Змены ў прававым становішчы рады ў XV -XVI стст.</p> <p>10. Вышэйшыя службовыя асобы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага (земскія і дворныя): маршалак земскі, канцлер, гетман земскі, падскарбі земскі і іншыя службовыя асобы дзяржавы. Іх прававое становішча і дзейнасць.</p> <p>11. Сойм Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Працэс станаўлення, склад і парадак дзейнасці. Кампегэішыя сойма. Заканадаўчая дзейнасць сойма.</p> <p>12. Мясцовыя органы дзяржаўнай улады ў перыяд цэнтралізацыі дзяржавы. Службовыя асобы мясцовай адміністрацыі. Ваяводы. Старасты. Дзяржаўцы. Павятовыя маршалкі. Харужыя. Старцы. Соцкія. Іншыя службовыя асобы.</p> <p>13. Органы ўлады і кіравання ў гарадах. Станаўленне самакіравання ў гарадах з магдэбургскім правам. Прававое становішча вайта. Гарадская рада. Бурмістры. Статус лаўнікаў.</p> <p>14. Судовая сістэма і судаводства Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў XIII – першай палове XVI стст.</p> <p>15. Вышэйшыя судовыя органы дзяржавы. Гаспадарскі (вялікакняжацкі, задворны) суд. Маршалкоўскі суд. Камісарскі суд. Канцлерскі суд. Суд падскарбія земскага. Гетманскі суд. Суд паноў-рады.</p> <p>16. Склад і юрысдыкцыя мясцовых судаў Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага (замкавага, земскага і інш.) да судовай рэформы сярэдзіны XVI ст. Вотчынны суд. Палубоўны суд. Трацейскі суд. Копны суд, склад і юрысдыкцыя.</p> <p>17. Вайтаўска-лаўніцкі суд (суд лентвойта і суд вайта) і бурмісперска-радзецкі суд ў гарадах, якія атрымалі прывілеі на магдэбургскае права. Парадак іх фарміравання і дзейнасці, юрысдыкцыя. Апеляцыйны (асэсарскі) суд для гарадоў на магдэбургскім праве.</p>			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняткі		
	<p>18. Вышэйшыя (цэнтральныя) суды дзяржавы. Гаспадарскі (Вялікакняжацкі) суд, яго склад, кампетэнцыя і парадак дзейнасці. Суд паноў-рады. Камісарскі суд. Соймавы суд. Падсуднасць спраў.</p> <p>19. Мясцовыя суды: замкавы (гродскі), земскі, падкаморскі, каптуровы, копны, войтаўска-лаўніцкі. Перыяд утварэння, склад, парадак фарміравання і дзейнасці. Падсуднасць спраў. Сялянскія суды. Вотчынны суд феодала над залежнымі людзьмі. Судова-працэсуальнае права.</p> <p>20. Сістэмнае рэфармаванне дзяржаўнага ладу Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў 50 – 60-х гг. XVI ст. (аграрная, адміністрацыйна-тэрытарыяльная, ваенная, парламенцкая, судовая рэформы Жыгімонта Аўгуста). «Устава на валокі 1557 г.».</p> <p>21. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага пасля рэформы.</p> <p>22. Сістэма парэформенных мясцовых судаў. Састаў і юрысдыкцыя судаў гродскіх, земскіх і падкаморскіх.</p> <p>23. Ваяводскія і павятовыя соймікі. Кампетэнцыя і дзейнасць.</p> <p>24. Змена кампетэнцыі мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў ваяводствах і паветах пасля рэформы.</p> <p>25. Міжнародныя прававыя дагаворы Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з Вялікім княствам Маскоўскім, з Тэўтонскім ордэнам, Вялікім княствам Цвярскім, Ноўгародскай феадальнай рэспублікай, Лівоніяй і інш.</p> <p>26. Агульная характарыстыка і асноўныя этапы развіцця прававой сістэмы.</p> <p>27. Асноўныя крыніцы права ў перыяд фарміравання Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Звычайнае права і абмежаванне яго дзейнасці.</p> <p>28. Граматы (прывілеі) - важнейшыя крыніцы права XV - пачатку XVI стст.</p> <p>29. Агульназемскія прывілеі Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага і іх гісторыка-прававы аналіз.</p> <p>30. Абласныя прывілеі і іх характарыстыка. Валасныя граматы. Гарадскія граматы на магдэбургскае права.</p> <p>31. Соймавыя пастановы. Пастановы павятовых соймаў.</p> <p>32. Статут (Судзеднік) вялікага князя Казіміра Ягайлавіча 1468 г.</p> <p>33. Кадыфікацыя права ў XVI ст. Статут Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага 1529 г. і яго значэнне.</p> <p>34. Прававое замацаванне сістэмнай рэформы грамадскага і дзяржаўнага ладу Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў Статуце 1566 г. Асноўныя палажэнні Статута 1566 г.</p> <p>35. Праблема выкарыстання субсідыярных крыніц права: рымскага, нямецкага, кананічнага і інш. Міжнародныя дагаворы - важныя крыніцы права Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага XV - XVIII стст.</p> <p>36. Працэс фарміравання важнейшых інстытутаў і галінаў феадальнага права ў XIV - XVI стст.</p> <p>37. Асноўныя палажэнні галіновага права (канстытуцыйнага, грамадзянскага, адміністрацыйнага, вайсковага, зямельнага, крымінальнага, судова-працэсуальнага і інш.).</p> <p>38. Станаўленне канстытуцыйнага заканадаўства ў XVI ст.</p> <p>39. Злачынства і пакаранне. Змены ў крымінальным і крымінальна-працэсуальным праве ў XV - XVI стст. Развіццё асноўных інстытутаў грамадзянскага права ў XV - XVI стст.</p> <p>40. Характэрныя асаблівасці і тэндэнцыі ў развіцці апякунскага, шлюбна-сямейнага, залоговага, прыродаахоўчага права ў XVI ст. Воінскія ўставы. Фарміраванне воінскага права.</p>			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аудыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняткі		
4.	Беларускія землі ў складзе Рэчы Паспалітай (другая палова XVI – канец XVIII ст.). Асаблівасці грамадскага, дзяржаўнага ладу і права	2			
	1. Люблінская унія Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага і Кароны Польскай 1569 г. Грамадска-дзяржаўны лад беларускіх зямель у складзе Рэчы Паспалітай. 2. Судовая сістэма ВКЛ у складзе Рэчы Паспалітай. 3. Прычыны і наступствы падзелу Рэчы Паспалітай. Паўстанне 1794 г. пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі.	2			
	1. Грамадскі лад Рэчы Паспалітай. 2. Правы статус шляхецтва. Паланізацыя шляхты. 3. Канчатковае запрыгоньванне сялян, заканадаўчае афармленне. Правое становішча гараджан. 4. Правы статус прадстаўнікоў этнічных меншасцей. 5. Берасцейская царкоўная ўнія 1596 года і яе наступствы. 6. Дзяржаўна-правое становішча Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага ў складзе Рэчы Паспалітай. Форма дзяржаўнага ўладкавання Рэчы Паспалітай ў XVII - XVIII стст. 7. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Польскага каралеўства і Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. 8. Вышэйшыя органы ўлады і кіравання Рэчы Паспалітай. 9. Кароль Рэчы Паспалітай, яго прававое становішча і паўнамоцтвы. «Генрыкавы артыкулы», «Пакта канвента». 10. Сойм Рэчы Паспалітай. Яго склад і парадак дзейнасці. Сенат Рэчы Паспалітай. Пасольская ізба. 11. Соймавыя пастановы. 12. Павятовыя соймікі, іх дзейнасць і пастановы. 13. Спробы правядзення рэформаў дзяржаўнага ладу ў сярэдзіне XVIII ст. Змены ў дзейнасці сойма і павятовых соймаў. Утварэнне скарбавай і вайскавай камісій. Заснаванне адукацыйнай камісіі. 14. Пастаянная Рада і яе дэпартаменты. 15. Слуцкая і Барская канфедэрацыі. Прыняцце закона аб ураўненні ў правах праваслаўных і пратэстантаў з католікамі. 16. Арганізацыя войска. 17. Мясцовыя органы ўлады і кіравання. Службовыя асобы мясцовай адміністрацыі (ваявода, кашталян, судовы староста, цівун, павятовы маршалак, падкаморы, харужы, войскі, стольнік, падстолі, падчашы і інш.). 18. Кіраванне гарадамі і мястэчкамі ў сістэме органаў улады. 19. Галоўны Трыбунал Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага, стварэнне, парадак фарміравання і дзейнасці, юрысдыкцыя. 20. Задворны суд манарха. Інстытут інстыгатора. Асэсарскі суд. Рэфэрэндарскі суд. 21. Соймавы суд: склад, юрысдыкцыя. 22. Суд Камісіі скарбавай Літоўскай, Скарбовы трыбунал. 23. духоўны Трыбунал. 24. Надзвычайныя суды. Каптуровы суд. Канфедэрацкі суд. 25. Інстытут адвакатуры. Інстытут вознага і вознага-генерала. Папярэдняе следства («шкрутыніўм»).			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі		
	<p>26. Першы падзел Рэчы Паспалітай.</p> <p>27. Заканадаўчая дзейнасць Чатырохгадовага сойма Рэчы Паспалітай. Новыя тэндэнцыі ў развіцці права.</p> <p>28. Канстытуцыя («Закон аб урадзе») Рэчы Паспалітай 1791 года. Змены ў дзяржаўным ладзе і ў сістэме вышэйшых органаў улады. Утварэнне і склад «Аховы законаў» Рэчы Паспалітай. Вялікія камісіі: паліцыі, войска, скарбу, адукацыі.</p> <p>29. Таргавіцкая канфедэрацыя і замежная інтэрвенцыя. Другі падзел Рэчы Паспалітай. Гродзенскі сойм і яго Канстытуцыя. Паўстанне 1794 г. пад кіраўніцтвам А.Т. Касцюшкі. Органы паўстання. Паланецкі ўніверсал.</p> <p>30. Трэці падзел Рэчы Паспалітай. Далучэнне Беларусі да Расійскай імперыі.</p> <p>31. Прававая сістэма Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Крыніцы права Рэчы Паспалітай.</p> <p>32. Агульная характарыстыка Статута 1588 г. Змены ў канстытуцыйным, грамадзянскім, крымінальным, працэсуальным і іншых галінах права.</p> <p>33. Кардынальныя правы 1768, 1775, 1791 гадоў. Заканадаўства Чатырохгадовага сойма.</p> <p>34. Volumina legum. Праекты новых законаў.</p> <p>35. Развіццё гарадскога права.</p> <p>36. Міжнародныя дагаворы Рэчы Паспалітай з Швецыяй, Турцыяй, Расіяй і інш.</p>			с/п	
5.	Беларускія землі ў складзе Расійскай імперыі (канец XVIII ст. - 1917 г.). Асаблівасці грамадскага, дзяржаўнага ладу і права	2			
	<p>1. Асаблівасці грамадскага ладу Паўночна-Заходняга краю Расійскай імперыі.</p> <p>2. Дзяржаўны лад Расійскай імперыі і імперская дзяржаўная палітыка ў заходніх губернях.</p> <p>3. Судовая сістэма Расійскай імперыі.</p>	2			
	<p>1. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел беларускіх зямель ў складзе Расійскай імперыі.</p> <p>2. Тыльзіцкі мірны дагавор 1807 г. і далучэнне да Расійскай імперыі Беларускай акругі. Праекты аднаўлення Вялікага Княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Вайна 1812 г.</p> <p>3. Органы расійскага мясцовага кіравання на тэрыторыі Беларусь Генерал-губернатар, яго паўнамоцтвы. Губернатар і губернскае праўленне. Казённая палата і іншыя губернскія ўстановы. Павятовыя органы дзяржаўнага кіравання.</p> <p>4. Губернскія і павятовыя дваранскія сходы як органы саслоўнага самакіравання.</p> <p>5. Судовыя ўстановы ў беларускіх губернях і паветах.</p> <p>6. Паўстанне 1831 г. і яго вынікі.</p> <p>7. Полацкі царкоўны сабор і ліквідацыя ўніяцкай царквы.</p> <p>8. Права. Кадыфікацыя мясцовага права. Праект зводу законаў заходніх губерняў. Увядзенне ў дзеянне законаў Расійскай імперыі. Адмена дзеяння Статута 1588 г.</p> <p>9. Асаблівасці правядзення расійскіх буржуазных рэформ на тэрыторыі Заходніх губернях.</p>			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняці		
	<p>10. Скасаванне прыгоннага права. Маніфест 19 лютага 1861 г. Агульнае Палажэнне аб сялянах, якія выйшлі з прыгоннай залежнасці. Палажэнне аб губернях і павятовых установах па сялянскіх справах. Мясцовыя палажэнні. Паўстанне 1863–1864 гг. Асаблівасці правядзення сялянскай рэформы на тэрыторыі Заходніх губерняў. Прававое становішча сялян пасля рэформы.</p> <p>11. Рэформа мясцовых органаў. Міравыя пасрэднікі. Сялянскія сходы. Валасное праўленне. Валасны суд.</p> <p>12. Паліцэйская рэформа 1862 г., яе значэнне.</p> <p>13. Земская рэформа і асаблівасці яе правядзення на тэрыторыі Заходніх губернях. Земскія сходы і іх управы.</p> <p>14. Рэарганізацыя гарадскіх оранаў кіравання ў 1870 г. і 1892 г.</p> <p>15. Ваенная і іншыя рэформы.</p> <p>16. Контррэформы ў Расійскай імперыі ў другой палове XIX ст.</p> <p>17. Рэвалюцыйны і нацыянальны рух на тэрыторыі Заходніх губернях у пачатку XX ст. Рэвалюцыя 1905-1907 гг. Маніфест 6 жніўя 1905 г. аб утварэнні Дзяржаўнай Думы, Маніфест ад 17 кастрычніка 1905 г. аб удасканаленні дзяржаўнага парадку. Канстытуцыйны характар «Звона асноўных дзяржаўных законаў» (1906 г.). Дзяржаўны Савет і яго дзейнасць.</p> <p>18. Стальпінская аграрная рэформа.</p> <p>19. Беларускія землі ў гады Першай сусветнай вайны. Акупацыя беларускіх зямель Германіяй.</p> <p>20. Рэвалюцыйны падзеі 1917 г. на тэрыторыі Беларусі.</p> <p>21. Развіццё права ў канцы XIX – пачатку XX стст. Змены ў цывільным, крымінальным і працэсуальным праве. Крымінальнае ўлажэнне 1903 г.</p> <p>22. Заканадаўства Расіі ваеннага часу (1914–1917 гг.).</p> <p>23. Заканадаўства Часовага ўраду Расіі. Усталяванне троеўладзя на тэрыторыі беларускіх губернях.</p>			с/п	
6.	Станаўленне беларускай нацыянальнай дзяржаўнасці ў перыяд рэвалюцыйных пераўтварэнняў і ўтварэнне Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі (1917-1922 гг.)	2			
	<p>1. Абвяшчэнне Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусі 1 студзеня 1919 г. і Літоўска-Беларускай ССР у лютым 1919 г.</p> <p>2. Польска-савецкая вайна. Другое абвяшчэнне Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі.</p> <p>3. Станаўленне прававой сістэмы Савецкай Беларусі (1917-1922 гг.).</p>	2			
	<p>1. Лютаўская рэвалюцыя ў Расійскай імперыі. Троеўладдзе ў Беларусі.</p> <p>2. Актыўзацыя беларускага нацыянальнага руху. З'езд беларускіх нацыянальных арганізацый 25 - 27 сакавіка 1917 г. у Мінску. II з'езд беларускіх нацыянальных арганізацый.</p> <p>3. Беларускі нацыянальны рух на тэрыторыі Беларусі, акупаванай Германіяй. Дзейнасць Віленскай беларускай рады.</p> <p>4. Кастрычніцкая рэвалюцыя 1917 г. Усталяванне Савецкай улады на неакупаванай войскамі Германіі тэрыторыі Беларусі. Абласны выканаўчы камітэт Заходняй вобласці і фронта, яго Прэзідыум і Савет Народных Камісараў.</p> <p>5. Усебеларускі з'езд (кангрэс) у Мінску ў снежні 1917 г. Рада ўсебеларускага з'езда і яе выканаўчы камітэт.</p> <p>6. Брэст-Літоўскі мірны дагавор і яго гісторыка-прававая характарыстыка.</p>			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняткі		
	<p>7. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі. Устаўныя граматы. Першы ўрад Беларускай Народнай Рэспублікі (Народны Сакратарыят) і яго дзейнасць. Устаўныя граматы БНР і іх гісторыка-прававы аналіз.</p> <p>8. Першы з'езд КП(б)Б і яго рашэнні.</p> <p>9. Фарміраванне і склад першага Часовага рабоча-сялянскага ўрада ССРБ.</p> <p>10. Маніфест Часовага рабоча-сялянскага ўрада Беларусі аб стварэнні Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі ад 1 студзеня 1919 г.</p> <p>11. Тэрыторыя ССРБ. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел.</p> <p>12. Першы з'езд Саветаў ССРБ і яго рашэнні.</p> <p>13. Першая Канстытуцыя ССРБ 1919 г.</p> <p>14. Ліквідацыя ССРБ і ўтварэнне Літоўска-Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі (ЛітБел). Вышэйшыя і мясцовыя органы савецкай ўлады ЛітБел.</p> <p>15. Другі з'езд Саветаў ССРБ (снежань 1920 г.). Прыняцце Дапаўненняў да Канстытуцыі ССРБ 1919 г.</p> <p>16. Правахоўныя органы ССРБ і прававое рэгуляванне іх дзейнасці.</p> <p>17. Рыжскі мірны дагавор Польшчы з РСФСР і ССРУ 1921 г. Падзел тэрыторыі Беларусі.</p> <p>18. Тэрыторыя, вышэйшыя і мясцовыя органы дзяржаўнай улады ССРБ. Узаемаадносіны РСФСР і ССРБ ў 1921–1922 гг.</p> <p>19. Саюзны рабоча-сялянскі дагавор 1921 г.</p> <p>20. Увядзенне ў дзеянне на тэрыторыі ССРБ заканадаўчых актаў РСФСР – Крымінальнага кодэкса 1922 г., Крымінальнага працэсуальнага кодэкса 1922 г., Кодэкса законаў аб працы 1922 г.</p>				
7.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік (1922-1939 гг.)		2		
	<p>1. Уваходжанне БССР у склад Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.</p> <p>2. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў БССР у перыяд НЭП і беларусізацыі ў 20-я гады XX ст.</p> <p>3. Станаўленне адміністрацыйна-каманднай сістэмы ў БССР. Грамадскі і дзяржаўны лад БССР у 30-я гады XX ст.</p> <p>4. Судовая сістэма БССР і пазасудовыя рэпрэсіўныя органы.</p>		2		Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, тэсціраванне.
	<p>1. Станаўленне сістэмы савецкіх органаў ўлады ў БССР. З'езды Саветаў БССР. Заканадаўчая дзейнасць ЦВК і СНК БССР. Мясцовыя Саветы і іх выканкомы.</p> <p>2. Стварэнне СССР. Саюзны дагавор 1922 г. Канстытуцыя СССР 1924 г.</p> <p>3. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел. Вяртанне ў склад БССР усходніх раёнаў Беларусі ў 1924, 1926 гг. Увядзенне новага (акруговага) адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу.</p> <p>4. Судовы лад БССР. Пракуратура. Народны камісарыят унутраных спраў БССР.</p> <p>5. Тэндэнцыі і асаблівасці ў развіцці заканадаўства Беларускай ССР. Увядзенне ў дзеянне кодэксаў і іншых нарматыўных актаў РСФСР. Уласная кадэфікацыя заканадаўства.</p> <p>6. Канстытуцыя Беларускай ССР 1927 г.</p> <p>7. Вышэйшыя і мясцовыя органы савецкай улады ў БССР у 30-я г. Падпарадкаванне дзейнасці дзяржаўнага апарата партыйным камітэтам Камуністычнай партыі.</p>			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін			Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняці	Самастойная праца	
	<p>8. Калектывізацыя сельскай гаспадаркі і яе вынікі. Дырэктывы XV з'езда У КП(б). Машынна-трактарныя станцыі і іх палітадзелы як органы кіравання калгасамі.</p> <p>9. Рэарганізацыя кіраўніцтва прамысловасцю. Пяцігадовыя планы развіцця эканомікі.</p> <p>10. Фарміраванне рэпрэсіўнага дзяржаўнага апарата ў СССР. Парушэнне законнасці і палітычныя рэпрэсіі ў Беларусь.</p> <p>11. Канстытуцыя СССР 1936 г. і Канстытуцыя БССР 1937 г. Змены ў сістэме савецкіх органаў улады і кіравання. Утварэнне Вярхоўнага Савета БССР і яго Прэзідыўма.</p> <p>12. Увядзенне абласнога адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу.</p> <p>13. Палажэнне аб судовым ладзе СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік ад 16 жніўня 1938 г.</p> <p>14. Негатыўныя тэндэнцыі ў развіцці савецкага права. Змены ў крымінальным і крымінальна-працэсуальным заканадаўстве.</p>			с/п	
8.	Заходнебеларускія землі ў складзе Польскай Рэспублікі. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з Беларускай ССР (1921-1941 гг.).				
	<p>1. Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы (II Рэчы Паспалітай).</p> <p>2. Дзяржаўны і грамадскі лад Польшчы. Дзейнасць вышэйшых і мясцовых органаў дзяржаўнай улады Польшчы адносна Заходняй Беларусі.</p> <p>3. Дзейнасць прадстаўнікоў беларускага народа ў Сойме і Сенаце II Рэчы Паспалітай. Беларускі пасольскі клуб.</p> <p>4. Дзяржаўны пераварот 12–13 мая 1926 г. і ўсталяванне рэжыму «санацыі».</p> <p>5. Права II-й Рэчы Паспалітай. Канстытуцыі Рэчы Паспалітай 1921, 1935 гг. Тэндэнцыі ў развіцці заканадаўства (крымінальнага, грамадзянскага і інш.).</p> <p>6. Прававое становішча насельніцтва Заходняй Беларусі. Нацыянальна-вызваленчая барацьба беларускага народа Заходняй Беларусі ў 20-30-я гг.</p> <p>7. Міжнародныя адносіны СССР напярэдадні другой сусветнай вайны. Спробы СССР стварыць сістэму калектывнай бяспекі. Савецка-германскія пагадненні ў канцы 30-х гг. Дагавор паміж СССР і Германіяй 1939 г.</p> <p>8. Гітлераўская агрэсія супраць Польшчы і пачатак другой сусветнай вайны ў верасні 1939 г. Уступленне Чырвонай Арміі на тэрыторыю Заходняй Беларусі.</p> <p>9. Перадача Віленскага краю Літоўскай Рэспубліцы 10 кастрычніка 1939 г.</p> <p>10. Утварэнне часовых органаў улады ў Заходняй Беларусі. Іх склад і дзейнасць. Народны (Нацыянальны) сход Заходняй Беларусі і яго рашэнні. Дэкларацыі Народнага (Нацыянальнага) сходу.</p> <p>11. Прыняцце Заходняй Беларусі ў 1939 г. у склад СССР і БССР.</p> <p>12. Утварэнне абласцей, раёнаў і сельсаветаў на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Фарміраванне органаў савецкай улады ў заходніх абласцях Беларускай ССР.</p>			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняці		
9.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пад час Вялікай Айчыннай вайны (1941-1945 гг.)		2		
	1. Палітыка генацыда беларускага народа на акупаванай тэрыторыі Беларусі. 2. Станаўленне і развіццё партызанскага руха на Беларусі ў 1941 – 1942 гг. Стварэнне Цэнтральнага штаба партызанскага руху і Беларускага штаба партызанскага руху. 3. Асноўныя напрамкі баявой дзейнасці беларускіх партызан у 1943 – 1944 гг. «Рэйкавая вайна». 4. Антыфашысцкае падполле ў Беларусі: формы і метады барацьбы.		2		Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, тэсціраванне.
	1. Вераломны напад гітлераўскай Германіі на Савецкі Саюз. Прычыны няўдач Чырвонай Арміі ў першыя месяцы вайны. 2. Утварэнне Дзяржаўнага Камітэта Абароны СССР і іншых надзвычайных савецкіх органаў на перыяд вайны. Дзяржаўныя органы БССР і іх дзейнасць у перыяд вайны. 3. Асаблівасці ў праве ваеннага перыяду. Змены ў крымінальным, крымінальна-працэсуальным, працоўным, грамадзянскім, шлюбна-сямейным заканадаўстве. 4. Нямецкі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі. 5. Пачатак вызвалення Беларусі ад гітлераўскіх акупантаў. Аперацыя «Баграціён». Асаблівасці аднаўлення і дзейнасці савецкіх органаў дзяржаўнай улады, партыйных органаў у вызваленых раёнах Беларусі. 6. Аднаўленне народнай гаспадаркі рэспублікі і яго нарматыўнае рэгуляванне. 7. Тэрытарыяльныя страты Беларускай ССР.			с/п	
10.	Дзяржаўнасць і права Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў складзе Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік у другой палове 40-х – пачатку 90-х гадоў XX ст.		2		
	1. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 40-х – сярэдзіне 50-х гг. XX ст. 2. XX з'езд КПСС 1956 г. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 50-х – сярэдзіне 60-х гг. XX ст. Утварэнне саўнаргаса БССР. 3. Савецкі дзяржаўны і грамадскі лад БССР у другой палове 60-х – сярэдзіне 80-х гг. XX ст. 4. Міжнародная дзейнасць БССР. БССР – краіна-заснавальніца Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.		2		Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, тэсціраванне.
	1. Дзейнасць органаў дзяржаўнай улады БССР у першыя пасляваенныя гады. Вярхоўны Савет БССР і Прэзідыум Вярхоўнага Савста. 2. Пераўтварэнне Савета Народных Камісараў у Савет Міністраў рэспублікі. Кампетэнцыя і накірункі дзейнасці ўрада БССР. 3. Асаблівасці дзейнасці мясцовых органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў пасляваенны перыяд. 4. Адбудова народнай гаспадаркі БССР. Першая пасляваенная пяцігодка развіцця народнай гаспадаркі. 5. Партыйныя камітэты УКП(б)-КПСС і іх роля ў дзяржаўным кіраванні. Дзейнасць органаў міліцыі, пракуратуры і суда. 6. Змены ў заканадаўстве СССР і БССР у другой палове 40-х - сярэдзіне 50-х гг.			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняці		
	<p>8. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел БССР і змены ў ім.</p> <p>9. Змены ў кіраванні сельскай гаспадаркай і прамысловасцю. Утварэнне і ліквідацыя Саўнаргаса БССР.</p> <p>10. Актывізацыя праватворчай дзейнасці рэспублікі. Новыя тэндэнцыі ў праве. Кадыфікацыя заканадаўства.</p> <p>11. Новыя ініцыятывы СССР у сферы міжнародных адносін. Актывізацыя міжнароднай дзейнасці і пашырэнне міжнародных сувязяў БССР.</p> <p>12. Змены ў дзейнасці суда, пракуратуры, праваахоўчых органаў БССР. Вышэйшыя і мясцовыя органы дзяржаўнай улады і кіравання БССР у другой палове 60-х - першай палове 80-х гадоў. Вярхоўны Савет БССР і яго Прэзідыум. Савет Міністраў БССР. Міністэрствы і камітэты.</p> <p>13. Новае заканадаўства аб мясцовых Саветах і іх выканках.</p> <p>14. Нарастанне застойных з'яў у грамадска-палітычным жыцці савецкіх рэспублік з другой паловы 70-х гг.</p> <p>15. Прыняцце Канстытуцыі СССР 1977 г. Канстытуцыя БССР 1978 г. Асаблівасці у развіцці права. Змены ў заканадаўстве БССР пасля прыняцця Канстытуцыі.</p> <p>16. Удасканаленне судовай сістэмы БССР. Змены ў заканадаўстве і дзейнасці суда, пракуратуры, праваахоўчых органах БССР.</p> <p>17. Пачатак рэфармавання і дэмакратызацыі грамадскіх адносін у СССР. Змены ў заканадаўстве СССР і БССР. Змены ў Канстытуцыі БССР 1978 года.</p> <p>18. Дзейнасць вышэйшых органаў улады СССР і БССР у 1985-1990 гг. Вярхоўны Савет БССР. Яго камісіі. Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР. Савет Міністраў БССР.</p> <p>19. Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР 1990 г.</p>			с/п	
11.	Дзяржаўнасць і права сувярэннай Рэспублікі Беларусь (1991 – пачатак XXI ст.)		2		
	<p>1. Канстытуцыйнае будаўніцтва ў Беларусі. Рэферэндумы Рэспублікі Беларусь 1995, 1996, 2004, 2022 гг.</p> <p>2. Дзяржаўны лад Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.</p> <p>3. Фарміраванне прававой сістэмы. Кадыфікацыя заканадаўства Рэспублікі Беларусь.</p> <p>4. Міжнародная дзейнасць Рэспублікі Беларусь. Саюз Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі.</p>		2		Вуснае апытанне, індывідуальныя пісьмовыя работы, тэсціраванне.
	<p>1. Наданне Дэкларацыі Вярхоўнага Савета БССР аб дзяржаўным суверэнітэце БССР статусу Канстытуцыйнага закона (25 жніўня 1991 г.), абвяшчэнне незалежнасці БССР.</p> <p>2. Дэмансацыя Саюза нага дагавора 1922 г. аб ўтварэнні СССР. Стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў (СНД). Міжнароднае прызнанне суверэннай Рэспублікі Беларусь.</p> <p>3. Станаўленне суверэннай сістэмы органаў дзяржаўнай улады і мясцовага самакіравання ў Рэспубліцы Беларусь. Судова-прававая рэформа ў Рэспубліцы Беларусь.</p> <p>4. Узнікненне новых палітычных партый у Рэспубліцы Беларусь.</p> <p>5. Змены ў сістэме органаў улады. Развіццё заканадаўства.</p> <p>6. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь і яго паўнамоцтвы. Усебеларускі народны сход</p> <p>7. Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь.</p> <p>8. Канстытуцыйны суд: стварэнне і дзейнасць.</p> <p>9. Пракуратура Рэспублікі Беларусь.</p> <p>10. Новыя тэндэнцыі ў міжнародных адносінах.</p> <p>11. Прыняцце новых кодэксаў Рэспублікі Беларусь.</p>			с/п	

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін			Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарыя заняткі	Самастойная праца	
	<i>У выніку, у 3 семестры</i>		6		
	<i>Форма бягучай атэстацыі на вучэбнай дысцыпліне</i>				Апытанне (у вуснай ці пісьмовай форме), або тэспіраванне на тэме 9 (на выбар выкладчыка)
	<i>Форма прамежкавай атэстацыі на вучэбнай дысцыпліне</i>				Экзамен (вусна)
	<i>Агульная колькасць на вучэбнай дысцыпліне</i>	12	8		

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Асноўная літаратура

1. Довнар, Т. И. История государства и права Беларуси : учебное пособие / Т. И. Довнар, Е. И. Орловская. - Минск : Издательский центр БГУ, 2017. - 191 с.
2. Лапановіч, С.Ф. Гісторыя дзяржавы і права Беларусі : вучэбна-метадычны дапаможнік / С.Ф. Лапановіч ; Акад. М-ва ўнутр. спраў Рэсп. Беларусь. – 2-е выд., дап. і перапр. – Мінск : Акадэмія МУС, 2025. – 300, [2] с.

Дадатковая літаратура

1. Электронны вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» / С.Ф.Лапановіч, А.І.Мурашка, А.М.Сувалаў. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1141203079 ад 13.07.2012 [Электронны рэсурс] // Лакальная сетка Акадэміі : atk «Электронная Акадэмія».
2. Васілевіч, Р.А. Гісторыя канстытуцыйнага права Беларусі / Р.А. Васілевіч, Т.І. Доўнар, І.А. Юхо. - Мінск: Права і эканоміка, 2001. - 363 с.
3. Вішнеўскі, А.Ф. Гісторыя дзяржавы і права Беларусі: вучэб. дапаможнік / А.Ф. Вішнеўскі. – 1-е выд. – Мінск : ВП «Экаперспектыва», 2000. – 319 с. ; 2-е выд. – Мінск : Акад. Мін-ва ўнутр. спраў Рэсп. Беларусь, 2003. – 313 с.
4. Вішнеўскі, А.Ф. Гісторыя дзяржавы і права Беларусі ў дакументах і матэрыялах (Са старажытных часоў да нашых дзён): вучэб. дапаможнік / А.Ф. Вішнеўскі, Я.А. Юхо, пад агул. рэд. праф. А.Ф. Вішнеўскага ; М-ва ўнутр. спраў Рэсп. Беларусь, Акад. Мін-ва ўнутр. спраў. – 1-е выд. – Мінск : Акад. Мін-ва ўнутр. спраў Рэсп. Беларусь, 1998. – 311 с. ; 2-е выд. – Мінск : Акад. Мін-ва ўнутр. спраў Рэсп. Беларусь, 2003. – 320 с.
5. Вялікае княства Літоўскае: у 2 т. / рэдкал.: Г.П. Пашкоў (гал.рэд.) і інш. - Мінск: БелЭн, 2005 - 2007. - Т. 1: Абаленскі - Кадэнцыя / З.Э. Герасімовіч і інш. - 2005. - 688 с. - Т. 2: Кадэцкі корпус / З.Э. Герасімовіч і інш. - 2007. - 792 с.
6. Гісторыя Беларусі: у 6 т. / рэдкал. : М. Касцюк (гал. рэд.) і інш. – Мінск : ВП «Экаперспектыва», 2000–<2008>. – Т. 1: Старажытная Беларусь : ад першапачатковага засялення да сярэдзіны XIII ст. / В. Вяргей [і інш.]; рэд. тома: М. Чарняўскі, Г. Штыхаў. – 2000. – 350 с.; Т. 2: Беларусь у перыяд Вялікага Княства Літоўскага / Ю. Бохан [і інш.]. – 2008. – 685 с.; Т. 3 : Беларусь у часы Рэчы Паспалітай (XVII–XVIII стст.) / Ю. Бохан, В. Голубеў, У. Емельянчык [і інш.]. – 343 с.; Т. 4: Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / М. Біч [і інш.], 2007. – 518 с.; Т. 5: Беларусь у 1917–1945 гг. / [А. Вабішчэвіч і інш.; рэдактар Касцюк]. – 2006. – 615 с.

7. История белорусской государственности : в 5 т. : Т.1-5 / Национальная академия наук Беларуси, Институт истории ; Н. В. Смехович и др. ; редколлегия: А. А. Коваленя (главный редактор) и др. – Мн.: Беларуская навука, 2019.
8. Каваленя, А.А. Беларусь напярэдадні і ў гады Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў: дапаможнік / А.А. Каваленя, І.А. Саракавік; пад рэд. А.А. Кавалені. - Мінск: Беларусь, 2008. - 271 с.
9. Кузнецов, И.Н. История государства и права Беларуси: пособие для студентов высш. учеб. заведений / И.Н. Кузнецов, В.А. Шелкопляс. – Минск : Тесей, 2004. – 320 с.
10. Пичета, В.И. История белорусского народа / В.И. Пичета. – Минск: БГУ, 2003. – 184 с.
11. Юхо, Я.А. Гісторыя дзяржавы і права Беларусі: вучэб. дапам. : у 2 ч. / Я.А. Юхо. – Мінск : Рэсп. ін-т выш. шк. Беларус. дзярж. ун-та, 2000–2003. – 2000. – Ч. 1. – 349 с. ; 2003. – Ч. 2. – 274 с.
12. «Геноцид белорусского народа: информационно-аналитические материалы и документы / Генеральная прокуратура Республики Беларусь. – Минск: Беларусь, 2022. – 174 с.;
13. Расследование уголовного дела о геноциде // Генеральная прокуратура Республики Беларусь. – [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://www.prokuratura.gov.by/ru/activity/rassledovanie-ugolovnogo-dela-o-genotside/>;
14. Партизаны Беларуси. – [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://partizany.by/>;
15. Белорусские деревни, сожжённые в годы Великой Отечественной войны. – [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://db.narb.by/>;
16. Официальные геральдические символы Республики Беларусь. – [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://gs.archives.gov.by/>.

Нарматыўныя прававыя акты

1. Віленскі земскі прывілей 1565 г. вялікага князя літоўскага Жыгімонта Аўгуста / падрыхт. да друку, уступны артыкул і камент. А. Радаман // Беларускі гістарычны агляд. – 2005. – Т. 12, сш. 1–2 (22–23). – С. 132–161.
2. Древнерусские княжеские уставы, XI–XV вв. : [сборник] / Академия наук СССР, Институт истории СССР; изд. подг. Я.Н. Щапов; [отв. ред. Л.В. Черепнин]. – Москва : Наука, 1976. – 240 с.
3. Збор пастанаў і распараджэнняў урада Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі = Собрание постановлений и распоряжений правительства Белорусской Советской Социалистической Республики [з №1 (верасень) 1938 г. пп № 10 1941 г.; з №1–3 1946 г.]; Собрание постановлений и распоряжений Совета Министров Белорусской Советской Социалистической Республики [з №4 1946 г. па 1949 г.], з 1950 г. па 1955 г. не выходзіў; Збор законаў, указаў Прэзідыўма Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, пастанаў і распараджэнняў Савета Міністраў Беларускай

- ССР = Собрание законов, указов Президиума Верховного Совета Белорусской ССР, постановлений и распоряжений Совета Министров Белорусской ССР [з 1956 г. па №17 1979 г.]; Збор законаў Беларускай ССР, указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, пастаноў Савета Міністраў Беларускай ССР = Собрание законов Белорусской ССР, указов Президиума Верховного Совета Белорусской ССР, постановлений Совета Министров Белорусской ССР [з №18 1979 г. па 1990 г.]; Збор пастаноў Урада БССР = Собрание постановлений Правительства Республики [№1–26 1991 г., з № 27 1991 г. – Збор пастаноў урада Рэспублікі Беларусь]; Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР [з 1990 г. па № 28 1991 г. [1990–1991]; Сборник законов Белорусской ССР и указов Президиума Верховного Совета Белорусской ССР, 1938–1955 гг. – Минск : издание Президиума Верховного Совета Белорусской ССР, 1956. – 346, [1] с.; Сборник законов Белорусской ССР и указов Президиума Верховного Совета Белорусской ССР (1936–1967): в 2 т. Минск : Беларусь, 1968–1969; Сборник законов Белорусской ССР и указов Президиума Верховного Совета Белорусской ССР: в 3 т. / [составили: Е.Я. Бурдзевецкий, В.А. Борисенко, А.И. Маршалко]. – Минск : Беларусь, 1974–1976.
4. Збор узаконенняў і распараджэнняў Рабоча-Сялянскага ўрада Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусі = Собрание узаконений и распоряжений Рабоче-Крестьянского правительства Социалистической Советской Республики Белоруссии [з 1922 – па № 9 1924]; Збор узаконенняў і распараджэнняў Рабоча-Сялянскага ўрада Беларускай Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі = Собрание узаконений и распоряжений Рабоче-Крестьянского правительства Белорусской Социалистической Советской Республики [№10 1924 г. – № 28 1925 г.]; Збор законаў і загадаў Рабоча-Сялянскага ураду Беларускай Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі = Собрание законов и распоряжений Рабоче-Крестьянского правительства Белорусской Социалистической Советской Республики [№ 29 1925 г. – 1937 г.]; Збор законаў і распараджэнняў Рабоча-Сялянскага урада Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі = Собрание законов и распоряжений Рабоче-Крестьянского правительства Белорусской Советской Социалистической Республики [№ 1–19 1938 г.]; Збор пастаноў і распараджэнняў урада Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі [1939 – май 1941]; Сборник законов Белорусской ССР и указов Президиума Верховного Совета БССР. – 1938–1973 : в 3-х ч. – Минск, 1974–1976. – Т. 1. – 1974. – 671 с.; Т. 2. – 1975. – 627 с.; Т. 3. – 1976. – 350 с.
  5. Канстытуцыя Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусі 1919 г. // Национальный правовой интернет портал. - [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=1951>.
  6. Конституция Белорусской Социалистической Советской Республики 1927 г. // Национальный правовой интернет портал. - [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=2051>.

7. Конституция Белорусской Социалистической Советской Республики 1937 г. // Национальный правовой интернет портал. - [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=2061>.
8. Канстытуцыя Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі 1978 г. // Национальный правовой интернет портал. - [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=2071>.
9. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь 1994 г. // Национальный правовой интернет портал. - [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=2091>.
10. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь 1994 г. (са змяненнямі і дапаўненнямі, прынятымі на рэспубліканскіх рэферэндумах 1995, 1996 г., 2004 и 2022 гг.) // Национальный правовой интернет портал. – [электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=2111>.
11. «О программе патриотического воспитания населения Республики Беларусь на 2022 – 2025 годы [Электронны рэсурс]: постанова Савета Міністраў Рэсп. Беларусь, 29 снежня 2021 г., N 137 // Нацыянальныя правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь. – Рэжым доступу : <https://pravo.by/document/?guid=12551&p0=C22100773&p1=1>».
12. Первый Литовский Статут (1529 г.) / С. Лазутка, И. Валиконите, Э. Гудавичюс. – Вильнюс: Margi raštai, 2004. – 522 с.
13. Полоцкие грамоты XIII – начала XVI вв. : в 5 вып. / Акад. наук СССР, Ин-т истории СССР ; Сост. и ред. А.Л. Хорошкевич ; отв. ред. А.А.Зимин – М. : Ин-т истории СССР, 1977–1990. – Вып. 1. – 1977. – 226 с.; Вып. 3. – 1980. – 212 с.; Вып. 4. – 1982. – 216 с.
14. Сборник законов и указов Президиума Верховного Совета СССР (1938 – июль 1956 гг.). – М.: Госюриздат, 1956. – 500 с.
15. Сборник законов Белорусской ССР и указов Президиума Верховного Совета Белорусской ССР, 1938–1955 гг. . – Минск : издание Президиума Верховного Совета Белорусской ССР, 1956. – 346 с.
16. Собрание трактатов и конвенций, заключенных Россией с иностранными державами : в 14 т. / сост. Ф.Ф. Мартенс. – С.-Петербург : Типография Министерства путей сообщения, 1874–1905. – Т. II. Трактаты с Австрией (1772–1808). – 1875. – С. 20–21, 24–29, 35–39, 198–213, 235–236, 238–243, 243–248, 283–288, 291–301, 305–313; Т. VI. Трактаты с Германиею (1762–1808). – 1883. – С. 77–81, 94–98, 175–181.
17. Статут Великого Князства Литовского 1566 года (и поправки Статутовые 1578 г.) // Временник Императорского Московского Общества истории и древностей Российских. – М., 1855. – Кн. XXIII. – Отд. II: Материалы. – С. 1–242; 2-е выд. Статут Вялікага Княства Літоўскага 1566 года / Т.І. Доўнар, У.М. Сатолін, Я.А. Юхо; Рэдкал. Т.І. Доўнар і інш. – Мінск: Тэсей, 2003. – 352 с.
18. Статут Вялікага Княства Літоўскага 1588 г.: Тэксты. Даведнік. Каментарыі / Беларускай Савецкай Энцыклапедыя імя П. Броўкі.; рэдкал.: І.П. Шамякін (гал. рэд.) і інш. – Мінск: БелСЭ, 1989. – 573 с.

19. Судебная книга витебского воеводы, господарского маршалка, волковыского и оболецкого державцы М.В. Ключко, 1533–1540 (Литовская метрика. Книга № 228. Книга судных дел № 9) / [публ. подг. В.А. Воронин, А.И. Груша, И.П. Старостина, А.Л. Хорошкевич; отв. ред. А.Л. Хорошкевич, Г.Я. Голенченко]; Ин-т славяноведения РАН; Ин-т истории НАН Беларуси; Белорус. гос. ун-т, РГАДА. – М.: Наука, 2008. – 525 с.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай працы па вучэбнай дысцыпліне

Колькасць вучэбных гадзін, адведзеных на самастойную работу па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» ў адпаведнасці з вучэбнымі планамі установы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь» па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства» складае для дзённай формы атрымання адукацыі – 108 гадзіны.

Для завочнай формы атрымання вышэйшай адукацыі ў адпаведнасці з вучэбным планам установы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь» па спецыяльнасці 6-05-0421-01 «Правазнаўства» – 178 гадзін.

Парадак арганізацыі самастойнай работы па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя дзяржавы і права Беларусі» змяшчаецца ў метадычных рэкамендацыях па вывучэнні вучэбнай дысцыпліны.

Пералік выкарыстаных сродкаў дыягностыцы вынікаў вучэбнай дзейнасці

Для дыягностыкі кампетэнцый якія навучаюцца выкарыстоўваюцца наступныя вусныя і пісьмовыя формы:

вуснае апытанне;

індывідуальныя пісьмовыя работы;

тэсціраванне;

падрыхтоўка паведамленняў і дакладаў;

экзамен (вусна).

Крытэрыі адзнак вынікаў вучэбнай дзейнасці

Для ацэнкі вучэбных дасягненняў асоб, якія навучаюцца, выкарыстоўваюцца крытэрыі, рэкамендаваныя Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

вучэбнай дысцыпліны

«Гісторыя дзяржавы і права Беларусі»

«ТЭАРЭТЫКА-ПРАВОВЫ МОДУЛЬ»

па спецыяльнасцях:

6-05-0421-01 «Правознаўства»,

прафілізацыі Дзяржаўна-прававая дзейнасць

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры, якая забяспечвае вывучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы аб змяненнях у змесце вучэбнай праграмы па вывучаемай дысцыпліне	Рашэнне, якое было прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
Канстытуцыйнае права	Кафедра канстытуцыйнага і міжнароднага права	Прапаноў не паступіла	Рэкамендаваць да зацвярджэння ў прадстаўленай рэдакцыі (пратакол № ад 2025 г.)
Крымінальнае права (агульная частка)	Кафедра крымінальнага права і крыміналогіі	Прапаноў не паступіла	Рэкамендаваць да зацвярджэння ў прадстаўленай рэдакцыі (пратакол № ад 2025 г.)
Грамадзянскае права (частка 1)	Кафедра грамадзянскага і працоўнага права	Прапаноў не паступіла	Рэкамендаваць да зацвярджэння ў прадстаўленай рэдакцыі (пратакол № ад 2025 г.)
Адміністрацыйнае права	Кафедра кіравання органамі ўнутраных спраў факультэта павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кіруючых кадраў	Прапаноў не паступіла	Рэкамендаваць да зацвярджэння ў прадстаўленай рэдакцыі (пратакол № ад 2025 г.)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Начальнік ўстановы адукацыі
«Акадэмія Міністэрства ўнутраных
спраў Рэспублікі Беларусь»
генерал-маёр міліцыі

А.В.Астрэйка

. .202__

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЯНЕННІ
вучэбнай дысцыпліны
«Гісторыя дзяржавы і права Беларусі»
«ТЭАРЭТЫКА-ПРАВАВЫ МОДУЛЬ»
па спецыяльнасцях:
6-05-0421-01 «Правазнаўства»,
прафілізацыі Дзяржаўна-прававая дзейнасць

№№ пп	Дапаўненні і змяненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права установы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь», пратакол № ____ ад _____

Начальнік кафедры тэорыі і гісторыі
дзяржавы і права
палкоўнік міліцыі
__.__.202

М.А.Пашкеў

Дапаўненні і змяненні да вучэбнай праграмы адобраны і рэкамендаваны да зацвярджэння навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь», пратакол № ____ ад __.__.202